

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ПЕДАГОГІКА:
*методичні рекомендації для
самопідготовки та самоконтролю*

Івано-Франківськ, 2022

ББК 74.58я73
УДК 37.011+37.013

Педагогіка: *методичні рекомендації для самопідготовки та самоконтролю* /
Укладачі: Плахотнік О.В., Стражнікова І.В. Івано-Франківськ, 2022. 94 с.

Рецензенти

Т.В.Окольнича

доктор педагогічних наук, професор

*(Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка)*

Н.Я. Яцків

кандидат філологічних наук, професор,

декан факультету іноземних мов

(Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника)

Рекомендовано до друку Вченою радою

Педагогічного факультету

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Протокол № 1 від 29.08.2022 р.)

Метою цього видання є практичне опанування здобувачами ОР «Бакалавр» основами педагогічної науки та професійної майстерності, розвитком гуманістичних цінностей, особистісних педагогічних якостей. Рекомендації містять вимоги навчальної програми з дисципліни, навчально-методичне забезпечення, дослідницькі, практичні та тестові завдання, контрольні питання для самоперевірки різного рівня складності, в тому числі для самостійного опрацювання, список рекомендованої літератури. У навчальному виданні викладено вимоги до підсумкового контролю – заліку/іспиту з педагогіки, критерії оцінювання знань та умінь здобувачів освіти.

Видання рекомендовано здобувачам ОР «Бакалавр» всіх спеціальностей, які вивчають курс «Педагогіка».

Робота виконана у межах співпраці Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
СЛОВНИК ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ КУРСУ	7
ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	21
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ	23
ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ФРОНТАЛЬНИХ БЕСІД І ДИСКУСІЙ	25
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ Й САМОКОНТРОЛЮ	33
ДОСЛІДНИЦЬКІ Й ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ	38
ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	44
ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ/ІСПИТУ З КУРСУ	86
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	87
ДОДАТКИ	89

АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами ОР знань у галузі загальної педагогіки, їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, ознайомлення зі структурою й основними показниками сформованості педагогічної майстерності вчителя, отримання знань, умінь та навичок в організації та проведенні освітнього процесу, формування зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності випускників до трудової діяльності.

Мета вивчення курсу - висвітлити актуальних питань сучасної педагогічної науки; підготовка здобувачів освіти до виконання обов'язків педагога, організатора освітнього процесу закладу загальної середньої освіти; формування у здобувачів ОР «Бакалавр» системи знань щодо завдань, принципів, форм, методів і прийомів освітньої діяльності на основі встановлення їх найтіснішого зв'язку із закономірностями розвитку особистості вихованця; розвинути професійну самосвідомість, педагогічне мислення майбутніх фахівців.

Цілі курсу: надання допомоги у засвоєнні ключових положень і проблематики сучасної педагогіки; набуття умінь теоретичного проектування та практичного конструювання освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості учнів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) та їх творчу самореалізацію; формування досвіду самостійного і творчого аналізу оцінки педагогічних явищ і ситуацій; сприяння практичному опануванню різними формами, методами організації навчального й виховного процесів у ЗЗСО; спонукання здобувачів освіти до подальшого самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання професійних обов'язків; формування у майбутніх учителів педагогічної майстерності та потреби постійно займатися самонавчанням, самовдосконаленням.

Програмні компетентності

Загальні компетентності

- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Усвідомлення принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності

- Здатність здійснювати освітню роботу з урахуванням сучасних вимог суспільства, основних педагогічних закономірностей і принципів.
- Уміння визначати сутність процесів навчання і виховання.

- Здатність встановлювати зв'язки між закономірностями розвитку особистості відповідно до вікової періодизації дітей та закономірностями, принципами, методами і формами виховання та навчання.
- Здатність застосовувати методи науково-педагогічного дослідження.
- Уміння планувати етапи і прогнозувати результати навчання і виховання.
- Уміння аналізувати педагогічні ситуації та приймати адекватні рішення.
- Уміння аналізувати, оцінювати та коректувати освітній процес в класі, школі.

Програмні результати навчання

- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Організовувати процес самоосвіти.
- Знати та розуміти закони та методи міжособистісних комунікацій, норми толерантності, ділових комунікацій у професійній сфері, ефективної праці в колективі, адаптивності.
- Знати базові основи педагогіки та розуміти загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, вікові особливості учнів ЗЗСО.
- Знати психолого-педагогічні основи організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти, нормативно-правове забезпечення професійної діяльності.
- Знати та розуміти принципи, сучасні методи, основні методичні прийоми, форми організації навчання в закладах загальної середньої освіти.
- Знати сутність та зміст сучасних технологій навчання у ЗЗСО, у тому числі дистанційної освіти.
- Розуміти та характеризувати застосування дидактичних інструментів та технологій навчання з метою формування та контролю результатів навчання і виховання, моніторингу й оцінювання рівня знань учнів.
- Вміти розробляти і реалізувати методики, технології і прийоми навчання, аналізувати результати процесу їх використання в закладах, що здійснюють освітню діяльність, в тому числі в умовах інклюзії.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

Система оцінювання навчальної дисципліни

Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, що регламентовані в університетах.

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу та бали, отримані під час заліку/іспиту. Допуск до підсумкового контролю передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Здобувач освіти, який не набрав 25 балів, до заліку/іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії здобувач освітнього рівня користується повторним правом отримати допуск на складання підсумкового контролю за відомістю №2 на

консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань тощо).

Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність.

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату» (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>)

2. Відвідування занять є важливою складовою навчання.

Очікується, що всі здобувачі освітнього рівня відвідують лекції і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» (Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника) (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) [4https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf).

3. Виконання завдання пізніше встановленого терміну.

Порядок та організація контролю знань здобувачів освітнього рівня «Бакалавр», зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.

4. Додаткові бали.

Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.

5. Неформальна освіта.

Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти» (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника) (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf.

СЛОВНИК ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ КУРСУ

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом.

Аналіз і синтез у навчанні – застосування в навчальному процесі логічних прийомів, згідно з якими предмети і явища під час їх вивчення розглядаються за окремими ознаками (аналіз) і, навпаки, в єдності їхніх частин (синтез).

Атестація закладу освіти – підтвердження державою здатності навчального закладу до проведення навчально-виховного процесу на рівні державних стандартів якості освіти відповідно до заявленого статусу. Атестації підлягають усі ліцензовані вищі навчальні заклади.

Атестація педагогічних працівників – визначення їх відповідності зайнятій посаді, рівню кваліфікації, залежно від якого та стажу педагогічної роботи їм встановлюється кваліфікаційна категорія, визначається тарифний розряд оплати праці, присвоюється педагогічне звання; проводиться відповідно до закону України «Про освіту» з метою активізації їхньої творчої професійної діяльності, стимулювання безперервної фахової та загальної освіти, якісної роботи, підвищення відповідальності за результати навчання й виховання, забезпечення соціального захисту компетентної педагогічної праці.

Базовий навчальний план загальноосвітніх закладів середньої освіти (ЗЗСО) – це головний державний нормативний документ, який є складовою частиною державного стандарту загальної середньої освіти. Він дає цілісне уявлення про структуру змісту загальної середньої освіти через інваріативну і

варіативну складові; окреслює освітні галузі та розподіл годин між ними за роками навчання; визначає граничне допустиме тижневе навантаження учнів для кожного класу; встановлює кількість навчальних годин, фінансованих з бюджету. Інваріативна складова змісту є спільною для всіх загальноосвітніх закладів України і визначає її загальнодержавний компонент. Варіативну складову формує навчальний заклад, виходячи з інтересів, бажань учнів і батьків, можливостей школи.

Викладання – діяльність учителя в процесі навчання, що полягає в постановці перед учнями пізнавального завдання, повідомленні нових знань, організації спостережень, лабораторних і практичних занять, керівництві роботою учнів із самостійного засвоєння знань, у перевірці якості знань, умінь та навичок.

Виробнича практика – одна із форм організації навчального процесу у вищій школі, дидактичні цілі якої – формування професійних умінь і навичок; розширення, закріплення, узагальнення та систематизація знань шляхом їхнього застосування у реальній діяльності.

Вихованість особистості – показник ефективності та якості навчально-виховного процесу.

Виховання – цілеспрямований та організований процес формування особистості.

Виховуюче навчання – організація процесу навчання, при якій забезпечується органічний взаємозв'язок між набуттям учнями знань, умінь і навичок, засвоєнням досвіду творчої діяльності й формуванням емоційно-ціннісного ставлення до світу, один до одного, до навчального матеріалу.

Вікова періодизація (класифікація) – поділ цілісного життєвого циклу людини на вікові відрізки (періоди), що вимірюються роками.

Внутрішкільний контроль – систематична, цілеспрямована перевірка роботи вчителя адміністрацією школи. Його мета – домогтися оптимальної відповідності діяльності школи державним стандартам.

Головна мета контролю як дидактичного засобу управління навчанням – забезпечення його ефективності приведенням до системи знань, умінь, навичок

учнів, самостійного застосування здобутих знань на практиці, стимулювання навчальної діяльності учнів, формування у них прагнення до самоосвіти.

Гуманітаризація освіти – переорієнтація освіти з предметно-змістового принципу навчання основ наук на вивчення цілісної картини світу й насамперед – світу культури, світу людини, на формування в молоді гуманітарного й системного мислення.

Демократизація освіти – принцип реформування освіти в Україні на демократичних засадах, який передбачає децентралізацію, регіоналізацію в управлінні освітою, автономізацію навчально-виховних закладів у вирішенні основних питань діяльності, поширення альтернативних (приватних) освітніх закладів, перехід до державно-громадської системи управління освітою (участь батьків, громадськості, церкви), співробітництво вчитель – учень в освітньому процесі.

Департамент (управління) освіти – орган державного управління, який керує освітою на території району, міста, області.

Державна інспекція закладів освіти при Міністерстві освіти України – державна установа, яка здійснює інспектування навчально-виховних закладів незалежно від підпорядкування з метою ефективного використання їхнього науково-педагогічного потенціалу, підвищення якості навчально-виховного процесу й підготовки робітників і спеціалістів; атестацію навчально-виховних закладів з метою визначення їхньої здатності вести освітню діяльність та професійну підготовку й перепідготовку робітників і спеціалістів на рівні державних стандартів.

Дидактика – галузь педагогіки, яка розробляє теорію освіти і навчання, виховання у процесі навчання.

Дидактичні принципи – принципи дидактики, які визначають зміст, організаційні форми й методи навчальної роботи згідно з загальними цілями виховання й закономірностями процесу навчання. Основними є: науковість, наочність, свідомість і активність у навчанні, міцність засвоєння знань,

систематичність і послідовність, доступність, індивідуальний підхід і виховуючий характер навчання.

Дискусія (лат. *discussio* – розгляд) – 1) Широке публічне обговорення якогось спірного питання. 2) В переносному значенні – спір, суперечка окремих осіб, співбесідників.

Диспут (від лат. *disputo* – міркую, сперечаюся) – спір на наукову, літературну чи іншу тему, що відбувається перед аудиторією.

Дистанційне навчання – сучасна освітня технологія з використанням засобів передачі навчально-методичної інформації на відстані (телефони, телебачення, комп'ютери, супутниковий зв'язок та ін.).

Диференційований освітній процес – врахування типових індивідуальних особливостей учнів, а навчання за таких умов – диференційоване.

Ділова гра – це метод навчання професійної діяльності шляхом її моделювання, близького до реальних умов, з обов'язковим динамічним розвитком ситуації, задачі чи проблеми, що розв'язуються в чіткій відповідності до характеру рішень та дій її учасників.

Дослідницький метод (принцип) в навчанні – метод залучення учнів до самостійних і безпосередніх спостережень, на основі яких вони встановлюють зв'язки предметів і явищ дійсності, роблять висновки, пізнають закономірності.

Елективний принцип – принцип вибору предметів для вивчення самими учнями. Полягає в тому, що з певного року навчання лише частина предметів є обов'язковими, а решта – можуть вибиратися учнями (зі схваленням педагогами) з числа рекомендованих для даного року навчання або для того чи іншого профілю. Вважається, що таким способом можна забезпечити задоволення й розвиток індивідуальних нахилів і здібностей учнів.

Ерудиція (від лат. *eruditio* – освіченість, ученість) – глибокі знання в певній галузі науки чи в багатьох галузях, широка обізнаність, начитаність. Ерудиція є свідченням високого інтелектуального розвитку людини, розвиненості її духовних сил, пам'яті.

Єдині педагогічні вимоги – загальна лінія у освітній роботі, вироблена педагогічним колективом.

Загальна освіта забезпечує формування особистості та її загальної культури, адаптації особистості до життя в суспільстві (соціалізація особистості), створення основи для свідомого вибору та ефективного засвоєння професійних програм. Загальна освіта включає: дошкільну, загальну середню та позашкільну освіту.

Загальна середня освіта забезпечує всебічний розвиток дитини як особистості, її нахилів, здібностей, талантів, трудову підготовку, професійне самовизначення, формування загальнолюдської моралі, засвоєння визначеного суспільними, національно-культурними потребами обсягу знань про природу, людину, суспільство і виробництво, екологічне виховання, фізичне вдосконалення (Закон «Про освіту», ст. 35).

Закономірності виховання – об’єктивні, суттєві, стійкі та повторювані зв’язки між складовими компонентами процесу виховання, які сприяють ефективному його функціонуванню.

Закономірності навчання – чинники, які виражають найбільш необхідне, суттєве, істотне, загальне для організації навчання.

Засоби виховання – вид суспільної діяльності, який може впливати на особистість у певному напрямі.

Засоби навчання – допоміжні матеріальні засоби школи з їх специфічними дидактичними функціями.

Зміст загальної середньої освіти – це частина культури соціального досвіду суспільства, яка використовується в навчальному процесі для вирішення завдань навчання, виховання і розвитку особистості.

Знання — узагальнений досвід людства, що відображає різні галузі дійсності у вигляді фактів, правил, висновків, закономірностей, ідей, теорій, якими володіє наука.

Ілюстрація (від лат. – живий опис, наочне зображення) – зображення, які пояснюють, тлумачать або доповнюють текст за допомогою наочних образів; один з найпоширеніших засобів застосування наочності в навчанні.

Індивідуальність – це цілісна характеристика окремої людини, її оригінальність, самобутність її психічного складу. Не кожен індивід є індивідуальністю. Для цього треба стати особистістю.

Інноваційні освітні процеси — зумовлені суспільною потребою комплексні процеси створення, впровадження, поширення новацій і зміни освітнього середовища, в якому здійснюється їх життєвий цикл.

Інновація — нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної активності, що має за мету створення комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активованої взаємодії всіх учнів між собою та з вчителем.

Інтерактивний тренінг – це форма інтерактивного навчання, що дозволяє учасникам за короткий час не тільки засвоїти знання, набути нових навичок і змінити ставлення до певних стереотипів, що склалися, а й закласти основи нових підходів до розв'язання педагогічних ситуацій.

Інтерактивні навчальні технології – ігрові технології навчання і розвитку, що побудовані на цілеспрямованій спеціально організованій груповій та міжгруповій діяльності, «зворотному зв'язку» між всіма учасниками для досягання взаєморозуміння й корекції навчального і розвивального процесу, індивідуального стилю спілкування на основі рефлексивного аналізу.

Інтерес у навчанні – активне пізнавальне ставлення учнів до навчання і праці, його виховання й методичне використання; є одним з найістотніших стимулів набуття знань, розширення світогляду.

Інформаційно-рецептивний метод навчання – пояснювально-ілюстративний спосіб організації спільної діяльності вчителя та учнів, при якому вчитель повідомляє готову інформацію, а учні сприймають, осмислюють і фіксують її в пам'яті. Інформація повідомляється у вигляді розповіді, лекції,

пояснення, за допомогою друкованих посібників, наочних засобів, практичного показу способів діяльності.

Категорії дидактики – загальні поняття, що відображують найбільш суттєві властивості та відношення предметів, явищ об'єктивного світу; розряд, група предметів, явищ, які об'єднані спільністю певних ознак.

Кейс-стаді (Case-studi) – це навчання за допомогою аналізу конкретних ситуацій. Відмінність методу в тому, що кейс-стаді – створення проблемної ситуації на основі фактів із реального життя.

Класний керівник – це педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, навчальної групи професійно-технічного навчального закладу, окремими учнями, їх батьками; організацію і проведення позаурочної та культурно-масової роботи; сприяє взаємодії учасників навчально-виховного процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації та розвитку учнів, їх соціального захисту.

Колектив – це організована форма об'єднання людей на основі цілеспрямованої діяльності.

Компетентність – спеціально структуровані (організовані) набори знань, умінь, навичок і ставлень, що їх набувають у процесі навчання. Вони дозволяють визначати, тобто ідентифікувати і розв'язувати, незалежно від контексту (від ситуації), проблеми, характерні для певної сфери діяльності.

Контроль знань – повний набір методів, використовуваний для визначення прогресу особи, що вчиться, в засвоєнні дисципліни.

Критерії оцінки — це ті положення, урахування яких є обов'язковим при виставленні тієї чи іншої оцінки.

Лабораторне заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому учні/здобувачі вищої освіти під керівництвом педагогічного працівника проводять експерименти чи досліді в навчальних лабораторіях з використанням відповідного обладнання, комп'ютерної техніки.

Мета виховання – сукупність властивостей особистості, до виховання яких прагне суспільство.

Метод навчання – це спосіб, шлях пізнавальної, теоретичної і практичної діяльності вчителя і учнів, спрямованих на розв’язання навчально-виховних завдань.

Методи виховання – це конкретні шляхи впливу на свідомість, почуття, волю, поведінку вихованців з метою вирішення педагогічних завдань у процесі спільної діяльності вихованців і вихователів.

Методи організації навчально-пізнавальної діяльності — сукупність методів, спрямованих на передачу і засвоєння здобувачами вищої освіти знань, формування умінь і навичок.

Методика — це галузь педагогічної науки, що досліджує зміст навчального предмета і характер навчального процесу, який сприяє засвоєнню здобувачами освіти необхідного рівня знань, умінь та навичок, розвитку їхнього мислення, формуванню світогляду; виховання якостей громадянина своєї країни.

Методика навчального предмету — це педагогічна наука, що вивчає закономірності його навчання. Її зазвичай називають частковою методикою, або частковою дидактикою.

Міжпредметні зв’язки педагогіки – зв’язки педагогіки з іншими науками, що дають змогу глибше пізнати педагогічні факти, явища і процеси.

Навичка – психічне новоутворення, завдяки якому індивід спроможний виконувати певну дію раціонально, точно і швидко, без зайвих затрат фізичної та нервово-психічної енергії.

Навчальний план ЗЗСО – це нормативний документ, який визначає структуру навчального року; перелік та розподіл обов’язкових предметів за ступенями навчання; тижневу і річну кількість годин, відведених на кожний навчальний предмет. Він враховує додаткові години на індивідуальні й групові заняття, курси за вибором, факультативи тощо.

Навчальний предмет — це спеціально підібраний та дидактично опрацьований матеріал науки, який підлягає засвоєнню.

Навчальні завдання – різноманітні за змістом і обсягом види самостійної навчальної роботи, які виконуються учнями за вказівками вчителя, обов'язкова складова процесу навчання й важливий засіб його активізації.

Навчальні задачі – це чітко сформульовані проблеми й умови їх розв'язання, в яких розмежовується відоме і невідоме. Тобто те, що слід віднайти шляхом здійснення певної послідовності дій.

Навчальні посібники – предмети та матеріали, які використовують у процесі навчання, щоб забезпечити краще засвоєння здобувачами освіти знань, умінь і навичок. До навчальних посібників належать підручники, словники, довідники, навчальні карти, картини, таблиці, кінофільми, діафільми, прилади, моделі, макети тощо.

Навчання – цілеспрямована взаємодія педагога й здобувачів освіти, у процесі якої засвоюються знання, формуються вміння й навички.

Наочність у навчанні – один з основних принципів дидактики, відповідно до якого навчання будується на конкретних образах, що безпосередньо сприймаються тими, хто навчається.

Наступність у навчанні – послідовність і системність у розміщенні навчального матеріалу, зв'язок і узгодженість ступенів і етапів освітнього процесу.

Науковість навчання – один з найважливіших дидактичних принципів, здійснення якого забезпечує оволодіння здобувачами освіти справді науковими знаннями, сприяє формуванню наукової картини світу. В основі цього принципу лежить об'єктивна закономірність: наукова картина світу, яка є наслідком засвоєння наукових знань про світ, може бути сформована лише на основі системи наукових знань про природу, суспільство і психіку людини.

Науково-практичні конференції є однією з форм теоретичної і практичної підготовки педагогічних працівників на основі виявлення і узагальнення практичного досвіду. Науково-практична конференція – науково обґрунтована ефективна творча педагогічна практика.

Норми оцінок – конкретні вимоги, які регулюють виставлення оцінок з різних навчальних предметів за усну відповідь чи письмову роботу.

Оптимізація процесу навчання – вид управління навчальним процесом, що забезпечує оптимальне (найкраще, найдоцільніше за даних умов) функціонування освітньої системи; вибір оптимального варіанта процесу навчання в конкретній педагогічній ситуації.

Освіта – процес і результат засвоєння здобувачами освіти систематизованих знань, умінь і навичок, формування на їх основі наукового світогляду, моральних та інших якостей особистості, розвиток її творчих сил і здібностей.

Основні функції методів навчання: мотиваційна – навчальна (освітня) – розвивальна – виховна – контроль-коригувальна – організаційна.

Особистісно-орієнтоване навчання – спосіб організації навчання, в процесі якого забезпечуються всілякий облік можливостей і здібностей здобувачів освіти і створюються необхідні умови для розвитку їх індивідуальних здібностей.

Особистість – людина, соціальний індивід, що поєднує в собі риси загальнолюдського, суспільно значущого та індивідуально-неповторного.

Оцінювання знань – визначення й вираження в умовних одиницях (балах), а також в оціночних судженнях педагога знань, умінь та навичок здобувачів освіти відповідно до вимог навчальних програм.

Педагог (від грец. ΠΑΙΔΑΓΟΓ — вихователь) — особа, що займається викладацькою чи виховною роботою і має необхідну підготовку в цій області. Вчений, науковець що займається теоретичними проблемами педагогіки.

Педагогіка — сукупність теоретичних і прикладних наук, що вивчають процеси виховання, навчання і розвитку особистості.

Педагогічна діяльність – вид професійної діяльності, змістом якої є навчання, виховання, освіта, розвиток тих, хто навчається.

Педагогічна інноватика — вчення про створення, оцінювання, освоєння і використання педагогічних новацій.

Педагогічна майстерність – це характеристика високого рівня педагогічної діяльності. Критеріями пед.майстерності педагога виступають такі ознаки його діяльності: гуманність, науковість, педагогічна доцільність, оптимальний характер, результативність, демократичність, творчість (оригінальність);

ґрунтується на високому фаховому рівні педагога, його загальній культурі та педагогічному досвіді. Необхідними умовами для цього є гуманістична позиція педагога й професійно значимі особистісні риси і якості.

Педагогічна рада – це діючий колегіальний дорадчий орган ЗЗСО.

Педагогічний вплив – педагогічно доцільна організація життєдіяльності здобувачів освіти, у процесі якої вони набувають необхідних моральних та інших рис і якостей, знань, навичок і звичок.

Педагогічний досвід – ідеалізація реального педагогічного процесу: абстрагування від випадкових, неістотних елементів і конкретних умов педагогічної діяльності й виділення суттєвого в ньому – провідної педагогічної ідеї чи методичної системи в чистому вигляді, що зумовлює високу ефективність навчально-виховної діяльності.

Педагогічний етикет – це сукупність правил і моделей моральної поведінки педагога в типових ситуаціях та обставинах педагогічної діяльності.

Педагогічні здібності – сукупність індивідуально-психологічних особливостей особистості, які сприяють успішності педагогічної діяльності: комунікативність, перцептивні здібності, динамізм особистості, емоційна стійкість, оптимістичне прогнозування, креативність тощо.

Перевиховання – виховний процес, спрямований на подолання негативних рис особистості, що сформувалися під впливом несприятливих умов виховання.

Позашкільна освіта та виховання спрямовані на розвиток здібностей і талантів дітей та студентів, задоволення їх Інтересів, духовних запитів і потреб у професійному визначенні (Закон «Про освіту», ст. 38).

Предмет педагогіки – виховна діяльність, що здійснюється в закладах освіти людьми, уповноваженими на це суспільством.

Приєм виховання – це частина, елемент загального методу, необхідний для ефективнішого застосування методу в конкретній ситуації.

Принципи виховання – це загальні провідні положення, які визначають мету, ідеали, зміст, методику та організацію процесу виховання.

Проблемна ситуація – ситуація, для оволодіння якою окремий суб'єкт (або колектив) має знайти й застосувати нові для себе знання чи способи дій.

Проблемне навчання – навчання, яке відрізняється тим, що педагог створює певну пізнавальну ситуацію, допомагає здобувачам освіти виділити проблемне завдання, зрозуміти його і «прийняти»; організовує їх на самостійне оволодіння новим обсягом знань, необхідним для вирішення завдань; пропонує широкий спектр використання набутих знань на практиці.

Програмоване навчання – метод навчання з використанням програми управління процесом засвоєння знань, умінь та навичок, складеної так, що на кожному ступені навчального процесу чітко обумовлюються ті знання, уміння й навички, які мають бути засвоєні.

Процес виховання – система виховних заходів, спрямованих на формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Репродуктивна пізнавальна діяльність – пізнавальна діяльність відтворюючого, виконавчого характеру (за готовою інструкцією); засвоєння здобувачами освіти «готових» знань.

Розвиток людини – процес становлення та формування її особистості під впливом зовнішніх і внутрішніх, керованих і некерованих чинників, серед яких провідну роль відіграють цілеспрямоване виховання та навчання.

Самовиховання – свідоме, систематичне діяльність особистості спрямована на вироблення в собі бажаних позитивних рис й усунення негативних.

Самостійна робота – це вид навчальної діяльності, що виконується студентами без безпосереднього контакту з педагогічним працівником або опосередковано через спеціальні навчальні матеріали; невід'ємна обов'язкова ланка процесу навчання, що передбачає насамперед індивідуальну роботу тих, хто

навчається, відповідно до настанови викладача або підручника, програми навчання.

Самостійні заняття з навчальної дисципліни – це метод репродуктивного навчання, що забезпечує зв'язок теорії і практики, сприяючий виробленню у студентів умінь і навичок застосування знань, отриманих на лекції і в ході самостійної роботи.

Система освіти – існуюча в масштабі країни структура освітніх закладів. До неї входять ясла, дитячі садки, загальноосвітні і професійні школи, позашкільні установи, заклади вищої освіти.

Система педагогічних наук – зв'язки та відношення, що склалися в процесі історичного розвитку різних галузей педагогічних знань.

Системність і послідовність у навчанні – один з дидактичних принципів. Систематичність у навчанні передбачає засвоєння знань, навичок і вмінь у певному логічному зв'язку, коли провідне значення мають істотні риси об'єкта вивчення і коли воно, взяте в сукупності, становить собою цілісне утворення, систему. Поняття послідовності в навчанні вказує на необхідність такого вивчення навчального матеріалу, коли наступне спирається на попереднє і в свою чергу логічно визначає подальший щабель у пізнавальній роботі.

Соціалізація людини – процес перетворення людської істоти на суспільний індивід, утвердження її як особистості, залучення до суспільного життя як активної, дієвої сили.

Стандарт освіти – це система основних показників, що є складовими державної норми освіченості. Освітній стандарт відображає суспільний ідеал, враховує можливості реальної особистості і системи освіти щодо досягнення цього ідеалу.

Творчий звіт – проводиться з метою повторення та узагальнення матеріалу, систематизації знань. На ньому здобувачі освіти показують та захищають свої творчі роботи; на огляд і захист можуть надавати проєкти, моделі, стенди, малюнки, доповіді, експериментальні дослідження.

Технології мультимедіа – пов’язані із створенням мультимедіа-продуктів: електронних книг, енциклопедій, комп’ютерних фільмів, баз даних. У цих продуктах об’єднуються текстова, графічна, аудіо- та відеоінформація, анімація.

Уміння – здатність на належному рівні виконувати певні дії, заснована на доцільному використанні людиною знань і навичок.

Управління – діяльність, спрямована на розробку рішень, організацію контролю регулювання об’єкта управління згідно з метою, аналізу і підведення підсумків на основі достовірної інформації.

Урок – форма організації навчання, за якої заняття проводить учитель з групою учнів постійного складу, одного віку й рівня підготовки впродовж певного часу й відповідно до розкладу.

Успішність – характеристика ступеня повноти, глибини, усвідомлення й міцності знань, умінь і навичок, засвоєних здобувачами певного освітнього рівня відповідно до вимог навчальної програми. Виражається в оціночних балах.

Учитель – в широкому суспільному значенні – мислитель, громадський діяч, який формує погляди й переконання людей, допомагає їм знайти свій шлях у житті. Учителем часто називають людину, чия мудрість і життєвий досвід залишили глибокий слід у розвитку окремої особистості та її долі. В педагогічному, більш вузькому й безпосередньому, значенні учитель – це спеціаліст, який проводить навчальну й виховну роботу з учнями в ЗЗСО різних типів.

Учіння – цілеспрямований процес засвоєння здобувачами освіти знань, оволодіння вміннями і навичками. У широкому значенні – оволодіння соціальним досвідом з метою його використання в практичному житті.

Факультативний курс (франц. facultatif – необов’язковий, від лат. facultas – можливість, здатність) – навчальний предмет, курс, що вивчається здобувачами освіти середніх і професійно-технічних освітніх закладів за бажанням з метою поглиблення й розширення наукових і прикладних знань.

Форма організації навчання – зовнішнє вираження узгодженої діяльності педагога та здобувачів освіти, що здійснюється у встановленому порядку і в певному режимі.

Форми виховання – це різні способи організації виховного процесу.

Формування особистості – становлення людини як соціальної істоти внаслідок впливу середовища і виховання на внутрішні сили розвитку.

Функції педагогіки (виконання, звершення) – чітко окреслені напрями й види діяльності, пов'язані із завданнями всебічного гармонійного розвитку особистості.

Школознавство – галузь педагогічної науки, що має за мету дослідження змісту і методів управління шкільною справою, розкриття особливостей системи керівництва школою, організації її роботи.

ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Становлення і розвиток педагогіки. Предмет і основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук.

1. Педагогіка як наука, її становлення і розвиток.
2. Предмет і основні категорії педагогіки.
3. Система педагогічних наук.
4. Міжпредметні зв'язки педагогіки.
5. Завдання педагогіки.

Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості.

1. Процес розвитку і формування особистості
2. Спадковість і розвиток.
3. Вплив середовища на розвиток і формування особистості.
4. Розвиток і виховання.
5. Діяльність як чинник розвитку особистості.

Тема 3. Мета виховання.

1. Поняття мети виховання.
2. Основні напрями виховання та їх завдання (моральне, фізичне, розумове, естетичне, правове, патріотичне, родинно-сімейне тощо).
3. Зарубіжна педагогіка про мету виховання.

Тема 4. Суть і зміст процесу виховання.

1. Процес виховання та його особливості.
2. Структура процесу виховання.
3. Самовиховання і перевиховання: їх суть, функції, прийоми.
4. Організаційні форми виховної роботи.

Тема 5. Принципи і методи виховання.

1. Закономірності процесу виховання.
2. Основні принципи виховання.
3. Методи виховання, їх класифікація.

Тема 6. Основні напрями діяльності класного керівника. З історії інституту класних керівників.

1. Завдання і функції класного керівника.
2. Професіограма класного керівника.
3. Робота класного керівника щодо формування учнівського колективу.

Тема 7. Суть процесу навчання. Зміст освіти в закладі середньої освіти.

1. Поняття дидактики.
2. Процес навчання. Функції процесу навчання.
3. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі.
4. Поняття про зміст загальної середньої освіти.
5. Фактори, що зумовлюють зміст освіти. Теорії організації змісту освіти.
6. Наукові вимоги до формування змісту освіти.

Тема 8. Методи і засоби навчання.

1. Поняття методів і прийомів навчання.
2. Класифікація методів навчання, їх характеристика.
3. Вибір методів навчання.
4. Засоби навчання.

Тема 9. Види і форми організації навчання.

1. Види навчання.
2. Поняття про форми організації навчання.
3. Урок як основна форма організації навчання. Підготовка вчителя до уроку.
4. Позаурочні форми навчання.
5. Форми навчання в зарубіжній школі.
6. Суть і основні види контролю успішності учнів.

Тема 10. Наукові засади внутрішкільного управління.

1. Принципи управління освітою.
2. Органи освіти: їх функції та структура.
3. Керівництво освітньою роботою школи. Педагогічна рада ЗЗСО.
4. Особливості внутрішкільного контролю.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

I. Експрес-контроль.

Мета: перевірка знань основних понять теми, що вивчається.

Експрес-контроль – це вид письмового контролю, який передбачає:

- формулювання питань у згорнутому вигляді (наприклад: «Педагогіка – визначення»; «Напрями розвитку – перерахувати»);
- чітку, коротку відповідь на питання;
- час проведення 5-7 хвилин.

Підготовка до проведення експрес-контролю.

Скласти план-конспект виступу, який включає:

- організаційний момент – привітання і організація аудиторії для подальшої роботи (підготовка та оформлення робочих листків, розподіл на варіанти);
- розробка системи завдань, які потребують короткої відповіді;
- завершення роботи та збір виконаних робіт;
- підведення підсумку роботи.

II. Опитування за питаннями, передбаченими у плані заняття.

Підготовка до проведення опитування:

- опрацювання конспекту лекцій, підручників, посібників з теми заняття;
- розробка блок-схеми з певного питання;
- складання конспекту проведення опитування (при проведенні опитування застосовувати запитання, що потребують репродуктивної відповіді та проблемні запитання);
- висновок (стисло повторити основні положення питання, що розглядалося).

Вимоги до проведення опитування:

- наявність блок-схеми;
- застосування наочності;
- наявність конспекту опитування.

Рекомендації до виконання самостійної роботи.

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- виконання практичних завдань;
- конспектування першоджерел;
- підготовка тез/доповідей/презентацій;
- виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до екзамену.

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Ці питання могли як розглядатися під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

1. Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані практичного заняття).
2. Робота з літературними джерелами (електронний репозитарій, бібліотечна картотека, електронна бібліотека тощо).
3. Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання практичного заняття.
4. Прочитайте ці розділи.
5. Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
6. Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.
7. Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми.
8. Для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.
9. Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.

10. Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв'язавши практичні завдання.

Підготовка до іспиту має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

1. Ознайомтеся з переліком питань та завдань до екзамену.
2. Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах).
3. Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
4. Визначте рівень знань з кожного питання.
5. Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо).
6. Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне/дослідне/творче/індивідуальне завдання.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ФРОНТАЛЬНИХ БЕСІД І ДИСКУСІЙ

Що таке педагогіка: наука чи мистецтво?

У чому полягає основна відмінність духовної педагогіки від світської?

Які особливості характеризують українську народну педагогіку?

Яке значення мають міжпредметні зв'язки для педагогіки?

Охарактеризуйте основні течії в зарубіжній педагогіці.

Які основні функції педагогіки?

У чому сутність методології педагогіки?

Охарактеризуйте методологічну основу педагогіки як багаторівневу систему.

Охарактеризуйте головні методологічні підходи в педагогіці: системний; особистісний; діяльнісний; полісуб'єктний (діалогічний); аксіологічний;

культурологічний; етнопедагогічний; синергетичний; технологічний; інтегративний

Розкрийте суть системного підходу як загальнонаукової методології педагогіки.

Дайте характеристику основних сучасних концепцій, що виступають у якості філософського рівня методології педагогіки.

Обґрунтуйте сучасні інновації в освіті.

Визначить в чому проявляється методологічний підхід до дослідження проблем виховання, навчання, розвитку.

Які риси педагогічних явищ і процесів слід враховувати, плануючи проводити педагогічне дослідження?

Обрати тему педагогічного дослідження; проаналізувати літературу з теми; визначити складові елементи даного педагогічного дослідження: актуальність; об'єкт; предмет; мету; гіпотезу; завдання; методи; теоретичне значення; практичне значення дослідження.

Проаналізуйте переваги та недоліки конкретних методів дослідження: педагогічне спостереження, анкетування, бесіда, інтерв'ю, узагальнення незалежних характеристик, вивчення і аналіз шкільної документації, вивчення продуктів дитячої творчості, вивчення і узагальнення педагогічного досвіду, педагогічний експеримент.

Яким вимогам повинні відповідати результати науково-педагогічного дослідження?

Розкрити роль діяльності та активності в процесі розвитку особистості.

Поясніть роль виховання в процесі розвитку особистості.

У чому сутність понять «людина», «особистість», «індивідуальність», «розвиток».

Поясніть, чому індивід може стати особистістю тільки в людському суспільстві.

Що таке акселерація, у чому вона проявляється і які причини цього явища?

Запропонуйте своє пояснення явища акселерації.

Від яких факторів залежить нерівномірність розвитку дітей?

Розкрийте вплив негативних факторів середовища на розвиток особистості дитини.

Чому педагогічно недоцільно оберігати дитину від негативних факторів суспільного оточення, ізолювавши її від них?

Які виховні функції соціального середовища?

Назвіть основні сфери соціалізації особистості.

Розкрийте суть поняття «педагогічна взаємодія».

Що таке система, які її ознаки?

Що ви розумієте під системою освіти і виховання?

Охарактеризуйте сутність поняття «цілісний педагогічний процес».

Охарактеризуйте стилі педагогічної діяльності.

Охарактеризуйте основні ланки системи освіти України.

Розкрийте суть ступеневої і неперервної освіти в Україні.

Як відбувається підготовка науково-педагогічних і наукових кадрів в Україні?

Охарактеризуйте такі навчальні заклади як гімназія, училище, ліцей, консерваторія, університет.

Проаналізуйте основні нормативні документи, що стосуються загальноосвітньої школи.

Назвіть типи загальноосвітніх закладів освіти.

Визначте основні положення Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту», Концепції «Нова Українська школа».

Розкрийте принципи побудови освіти в Україні.

Визначте пріоритети загальнолюдських, національних, громадянських, етнічних, родинних і особистісних морально-духовних цінностей.

Визначте чинники, які впливають на виховання сучасних дітей молодшого шкільного віку.

Яких законів і принципів потрібно дотримуватися у виховній роботі з дітьми молодшого шкільного віку?

Розкрийте зміст рушійних сил виховного процесу.

Побудуйте логічну схему процесу виховання з його структурних елементів: зміст, форми, методи, прийоми, мета, засоби, завдання, корегування результатів виховання.

Оформіть доповідь на одну з тем: «Цінності сучасного українського виховання», «Основні засоби національного виховання».

Охарактеризуйте головні засоби національного виховання: рідна мова, родина народна педагогіка, фольклорно-календарні традиції, сімейно-побутові звичаї, обряди, народна символіка, народні художньо-образні засоби, народна мораль.

Організуйте «круглий стіл», присвятивши його визначенню ідеалу, мети, та завдань сучасного українського виховання. Для цього: а) ознайомтеся із Концепцією національного виховання і выпишіть ті положення, які стосуються мети і завдань виховання; б) зверніться до Національної доктрини розвитку освіти в Україні і выпишіть пріоритетні напрями та шляхи реформування виховання; в) користуючись творами В.О. Сухомлинського, выпишіть 5-6 суджень про завдання та зміст виховання; г) опишіть виховний ідеал, до якого ви хотіли б прагнути.

Опишіть виховну мету до якої ви будете прагнути в своїй педагогічній діяльності.

Проаналізуйте, що є загальним і відмінним у завданнях виховання дівчаток і хлопчиків – учнів початкової школи.

Оформіть презентацію на одну з тем: «Зумовленість мети виховання соціальному замовленню суспільства», «Особистісний ідеал як узагальнене втілення загальнолюдських норм моральності».

Наведіть приклади педагогічних понять: «засіб виховання», «прийом виховання», «метод виховання», «виховна методика».

Порівняйте гальмуючі та творчі прийоми педагогічного впливу.

Накресліть схему класифікації загальних методів виховання.

Розробити проекти виховної діяльності у творчих мікрогрупах, дотримуючись технології педагогічного проектування.

1. Група розбивається на мікрогрупи.
2. Обираються керівники мікрогруп.
3. Вибирається напрям і формується назва проекту.
4. Визначаються актуальність проекту, мета та завдання.
5. Етапи реалізації проекту (визначають терміни початку і закінчення проекту).
6. Механізм реалізації проекту (пояснення: як, яким чином, за допомогою яких засобів буде реалізовано проект? Вказуються плани апробації конкретних справ, акцій, заходів згідно з визначеними етапами).
7. Обов'язки та відповідальність учасників реалізації проекту: хто відповідає за проект? Хто і за що відповідає в середині проекту? Хто допомагає в реалізації проекту?
8. Очікувані результати: які конкретні результати ви очікуєте одержати на кожному етапі та після завершення проекту?
9. Оцінка і самооцінка проекту. Коли та з якою періодичністю будуть оцінювати виконання проекту? Хто візьме участь у оцінюванні? Форми контролю та оцінки. У якій формі буде подано інформацію про хід проекту?
10. Бюджет, ресурсне забезпечення (приблизний бюджет, з урахуванням усіх видів витрат, необхідних для успішної реалізації проекту).
11. Захист авторських проектів.
12. Внесення до проектів після обговорення необхідних змін.

Розробити колективну творчу справу.

1. Розподіл студентів на мікрогрупи. Обговорення завдань майбутньої діяльності.
2. Робота в мікрогрупах – продукування ідей, пропозицій щодо майбутньої справи: Як найкраще її організувати? Кому брати участь? Хто керуватиме (Рада колективу, спеціальна Рада справи з представників усіх мікрогруп, командир зведеної бригади)? Де і коли краще провести цю справу?
3. Добір мікроколективом найбільш цікавих і вдалих пропозицій у ході загального обговорення.
4. Визначення плану проведення творчої справи: З яких частин складатиметься? Які конкурси включатиме? У яких ролях учні братимуть участь у заході?
5. Вибір Ради справи: хто відповідатиме за підготовку й проведення заходу?
6. Підготовка майбутньої справи в мікро групах, кожний з яких має свою ділянку роботи і своє завдання відповідно до розробленого плану.

7. Представлення методичних рекомендацій підготовки та проведення виховної справи.

9. Аналіз колективної справи.

Розкрийте зміст понять «інтелект», «світогляд», «розумове виховання», «інтелектуальний розвиток».

У чому взаємозв'язок між поняттями «етика», «мораль», «право», «патріотизм», «громадянськість», «моральне виховання»?

Підготувати та провести вікторину («Що, де, коли?», «Юний ерудит», «В країні чомучок», «Подорож до країни знань»).

За допомогою відомої казки розробить бесіду для дітей, спрямовану на формування моральних уявлень.

Розробити та провести фрагменти виховних справ з розумового (або морального, громадянського, правового) виховання.

Розробити презентацію на одну з тем: «Культура розумової праці школяра» (вікова категорія на вибір студента), «Шляхи розвитку пізнавальних інтересів», «Значення молодшого шкільного віку у формуванні основ наукового світогляду», «Шляхи й засоби морального виховання», «Мораль і релігія», «Сутність прояву національної гідності особистості, фактори, що впливають на її формування».

Поясніть, чи тотожні поняття «суспільно-корисна праця» і «продуктивна праця».

Визначити шляхи трудового та економічного виховання учнів початкової школи.

Розробити та провести фрагменти виховних справ з трудового, економічного виховання («Вчимося розраховувати бюджет сім'ї», «На що витрачаються гроші?», «Робимо рекламу»).

Розкрийте сутність понять «естетична культура», «естетичні почуття», «естетичний смак», «естетичні ідеали», «естетична діяльність», «естетична освіта».

Спроектуйте та проведіть фрагмент виховної справи з естетичного виховання («Музична вікторина», «Свято фарб», «Природа в музиці»).

Розробити та провести захід для дітей молодшого шкільного віку з профілактики шкідливих звичок.

Принципи побудови та розвитку шкільного самоврядування.

Зміст та форми педагогічної допомоги учням в розвитку учнівського самоврядування.

Ділова гра «Конкурс педагогічних проєктів».

Розробити модель учнівського самоврядування у початковій школі (визначення сфер і життєдіяльності учнів, які потребують організації самоврядування; розробка першого рівня самоврядування в первинних колективах; визначання органів самоврядування на рівні початкової школи; встановлення функції і змісту діяльності кожного з органів самоврядування та взаємозв'язків між ними; вигадати назву, девіз, які відображають ідею самоврядування; оформити модель у вигляді схеми; розробити методичне забезпечення діяльності органів самоврядування (наприклад, «Положення про самоврядування в класі/школі», Конституція класу/школи, «Положення про мера/президента класу/школи», закони, заповіді класу/школи, присяга президента класу/школи, девіз, емблема класу/школи, «Положення про кращого учня року», плани роботи, програма навчання активу тощо); захист моделей; обговорення в групі; висловлення побажань, зауважень; оцінка оригінальності та педагогічної доцільності запропонованої моделі (оцінюючи, виходити із принципів організації учнівського самоврядування); аналіз та підведення підсумків.

Взаємозв'язок між масовими, груповими та індивідуальними формами позакласної виховної роботи.

Розробіть програму гуртка певного спрямування.

Оберіть гурток (клуб), керівником якого ви хотіли б стати. Обґрунтуйте свій вибір; запропонуйте роботу щодо заохочення відвідування вашого гуртка (клубу).

Розробіть програму вашого гуртка (клубу) на одну чверть (8-10 занять), коротко охарактеризуйте зміст кожного заняття.

Основні завдання педагогічного керівництва сімейним вихованням.

В чому сутність батьківської допомоги школі? Перерахувати труднощі, з якими зустрічається вчитель під час спілкування з батьками учнів.

Розробити орієнтовну тематику лекцій та бесід із батьками на півріччя.

Скласти план-конспект батьківських зборів.

Проаналізуйте співвідношення між загальною, політехнічною і професійною освітою.

Які фактори впливають на цілі та зміст освіти в загальноосвітній школі?

Які державні нормативні документи відображають зміст освіти?

Державний стандарт загальної середньої освіти, його характеристика.

Оформити тези з відповідним презентаційним матеріалом на одну з тем: «Особливості змісту освіти в сучасних умовах розвитку держави»; «Мета і зміст освіти в сучасній загальноосвітній школі», «Зміст освіти за рубежем (в одній або кількох країнах)», «Порівняльна характеристика змісту освіти в Україні та за кордоном» (країна на вибір студента).

З'ясувати, як пов'язані між собою методи та прийоми навчання.

Самостійно опрацювати питання: «Інноваційні форми навчання в зарубіжній школі». «З історії форм організації навчання».

Підготуватись до проведення диспуту на тему «Сучасна система оцінювання учнів. Її переваги та недоліки».

Проаналізувати структурно-організаційні відмінності між гімназією, ліцеєм, школою.

Скласти план проведення семінару на актуальну тему для вчителів Вашої спеціальності.

Відвідати методичний кабінет у школі та записати такі відомості: а) перелік матеріалів, що зосереджені в методичному кабінеті; б) назви та зміст стендів; в) зміст педагогічної виставки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ Й САМОКОНТРОЛЮ

Охарактеризуйте основні джерела педагогіки.

Розкрийте суть духовної педагогіки як одного із етапів розвитку педагогіки.

Охарактеризуйте основні особливості світської педагогіки.

Обґрунтуйте властивості духовної педагогіки.

Охарактеризуйте завдання педагогіки на сучасному етапі.

Опишіть сучасну структуру освіти України.

Розкрийте сутність поняття «методологія педагогіки».

Наведіть приклад об'єкта та предмета педагогічного дослідження.

Схарактеризуйте основні групи методів педагогічного дослідження.

Наведіть приклади емпіричних методів педагогічного дослідження.

Охарактеризуйте різноманітні течії зарубіжної педагогіки.

Дайте загальну характеристику методу спостереження й сформулюйте основні вимоги до його застосування в педагогіці.

Наведіть приклад соціометричного опитування в академічній групі.

Продемонструйте на конкретному прикладі конкретної наукової проблеми тісний зв'язок методів аналізу і синтезу.

Розкрийте сутність понять «педагогіка», «народна педагогіка», «етнопедагогіка», «педагогіка народознавства», «народознавство», «родинна педагогіка», «педагогічна деонтологія», «педагогіка народного календаря», «козацька педагогіка», «духовна педагогіка», «світська педагогіка», «національне навчання», «навчання», «освіта», «методологія науки», «агогіка», «героїка», «андрагогіка».

Доведіть, що індивідуальний розвиток людини – це кількісні зміни організму, що проходять у процесі життя людини як соціальної істоти.

Доведіть, що формування особистості – становлення людини як соціальної істоти яке проходить у результаті розвитку і виховання. Охарактеризуйте види формування особистості.

Доведіть, що виховання не тільки визначає розвиток, а й само залежить від розвитку.

Доведіть, що у кожній віковій групі є значні індивідуальні відмінності між дітьми.

Перерахуйте компоненти духовного світу особистості українця, які необхідно враховувати у процесі реалізації напрямів національного виховання.

Розкрийте зміст понять: «розвиток людини», «особистість», «формування особистості», «спадковість», «середовище», «соціалізація», «макрофактори», «мезофактори», «мікрофактори», «діяльність», «спілкування», «самовиховання»,

«об'єкт виховання», «акселерація», «загальна мета виховання», «головна мета національного виховання», «ідеал», «національна свідомість та самосвідомість».

Назвіть та схарактеризуйте фактори, що впливають на формування особистості.

Обґрунтуйте принцип гуманізму в навчанні та вихованні.

Обґрунтуйте необхідність цілісного освітнього процесу в сучасній школі.

Перелічіть та охарактеризуйте фактори формування змісту шкільної освіти.

Назвіть основні типи загальноосвітньої школи.

Назвіть мету та основні завдання навчання і виховання дітей у загальноосвітній школі.

Характеристика навчальних планів, програм і підручників національної школи.

Охарактеризуйте поняття державного стандарту освіти та його структура; освітня програма; базовий навчальний план, його інваріантний і варіативний складники.

Дайте характеристику традиційній дидактичній системі.

Схарактеризуйте педоцентричну дидактичну систему.

Дайте характеристику сучасній системі навчання.

Доведіть, що навчання має двохсторонній характер.

Розкрийте сприятливі умови позитивного ставлення учня до навчання.

На конкретних прикладах обґрунтуйте типові варіанти навчальної діяльності учня.

Назвіть ланки внутрішнього процесу засвоєння знань.

Охарактеризуйте сприймання, осмислення і розуміння, узагальнення, закріплення нового навчального матеріалу та застосування знань, вмінь і навичок.

Розкрийте суть і зміст словесних методів навчання.

Доведіть необхідність виділення методів дискусії, дебатів, пресметоду.

Розкрийте зміст відеометоду та обґрунтуйте його необхідність застосування в освітньому процесі.

Розкрийте методи, які характеризують рівень самостійної пізнавальної діяльності учнів.

Історія розвитку теорії методів навчання.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності

Загальні вимоги щодо оптимального поєднання методів навчання

Інструктування як специфічний метод професійного навчання

Творчий підхід у виборі методів навчання для досягнення дидактичної мети заняття.

Обґрунтуйте принцип виховуючого навчання. Назвіть шляхи реалізації цього принципу.

Поясніть недоліки та переваги усного опитування (можна таблицею, схемою, презентаційним матеріалом).

Поняття про форми організації навчання. їх історичний розвиток, сучасний стан.

Урок як основна форма організації навчання, типи і структура уроків.

Основні вимоги до сучасного уроку.

Дайте оцінку різним видам диференціації навчання на уроці за кількістю завдань, за ступенем їх трудності, за ступенем самостійності їх виконання.

Спробуйте обґрунтувати вимоги до роботи з обдарованими учнями.

Назвіть принципи державного управління системою освіти.

Назвіть державні органи управління освітою.

Розкрийте суть демократизації і гуманізації управління.

Назвіть умови функціонування педагогічної системи.

Проаналізуйте мету та значення атестації вчителів школи.

Співвіднесіть стилі керівництва та стилі спілкування.

Стили керівництва

1. Авторитарний
2. Демократичний
3. Ліберальний
4. Толерантний

Стили спілкування

- а) терпимого ставлення
- б) загравання
- в) залякування
- г) дистанції

д) захоплення спільною працею

Обґрунтуйте необхідність утілення наукових педагогічних досліджень і передового педагогічного досвіду в практику роботи школи.

Розкрити зміст поняття «система науково-методичної роботи» та елементів цієї системи.

Визначити зміст, завдання та роль методичної роботи.

Схарактеризувати функції методичної роботи в школі.

Розкрити напрями навчально-методичної роботи.

Проаналізувати форми організації навчально-методичної роботи в школі.

Розкрийте сутність наукового підходу до організації методичної роботи.

Розкрийте зміст понять: методична робота, науково-методична робота, навчально-методична, науково-дослідницька робота, індивідуальні, колективні (групові), масові, нетрадиційні форми методичної роботи, методичні об'єднання

(кафедри), атестація педагогічних працівників, чергова, позачергова атестація, атестаційна комісія, етапи проведення атестації, результати атестації.

Розкрийте зв'язок між процесом виховання і самовиховання. Доведіть, за яких умов самовиховання може бути ефективним.

Розкрийте зміст принципів виховання: цілеспрямованість; зв'язок з життям; єдність свідомості і поведінки; виховання в праці; виховання особистості в колективі; поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю учнів; повага до особистості вихованця з розумною вимогливістю до нього; індивідуальний підхід; наступність; єдність педагогічних вимог школи, сім'ї і громадськості.

Дайте характеристику наступних понять: вихованість – рівень вихованості – діагностика вихованості – показники і критерії вихованості – виховна ситуація

Перелічіть основні умови процесу виховання.

Охарактеризуйте методи контролю, самоконтролю та самооцінки.

Перелічіть умови використання принципів виховання, які дозволяють підвищити ефективність виховного впливу на особистість школяра.

Розкрийте місце і роль методів вправління та привчання у вихованні сучасних школярів. Наведіть приклади їх успішного використання.

Визначте особливості кожної з форм організації виховного процесу.

Прочитайте та проаналізуйте твердження видатного педагога М.Стельмаховича:

- ✓ Форми практичної реалізації мети виховання можуть бути індивідуальні (одноосібні) і колективні (збірні). Індивідуально виховується дитина вдома, а колективно в школі та інших виховних інституціях – у дитячому садку, дитячому будинку, інтернаті, дитячих та юнацьких організаціях, різноманітних дитячих і молодіжних об'єднаннях за інтересами, позашкільних освітньо-виховних закладах (будинках школярів, станціях юних техніків, натуралістів, дитячо-юнацьких спортивних школах, музичних і художніх студіях, малих академіях народних мистецтв)
- ✓ Правильно організоване національне виховання формує повноцінну особистість, суверенну індивідуальність, яка цінує свою громадянську, національну й особисту гідність, совість і честь
- ✓ Ефективність виховання визначається ступенем відповідності результатів поставленим цілям виховання
- ✓ До найпоширеніших форм обліку й оцінки результатів виховання у початковій школі належать: оцінка поведінки учнів, педагогічна характеристика учнів, щоденник вчителя-вихователя (педагогічний щоденник)

✓ Форми організації виховної роботи за змістом дуже близькі до методів виховання. Виділяються такі форми організації виховної роботи, як масова (свята, змагання), групова (наприклад, гуртки, спортивні секції), індивідуальна.

Перелічіть традиції та звичаї українського народу відомі Вам щодо виховання бережливості, пошани людини праці, заощадливості, господарності. Наведіть приклади українських прислів'їв, приказок тощо.

Розкрийте сутність позакласної та позашкільної виховної роботи.

Перечисліть групові форми виховної роботи.

Перерахуйте функції класного керівника.

Визначте ознаки дитячого колективу.

Спробуйте охарактеризувати типи шкільних колективів.

Назвіть функції колективу.

Розкрийте сутність законів життя дитячого колективу.

Визначте умови підвищення ефективності учнівського самоврядування.

Запропонуйте критерії підбору активу класу.

Поясніть, у чому полягає роль педагога у процесі становлення та розвитку дитячого колективу.

Обґрунтуйте вплив різних видів діяльності на розвиток учнівського колективу: вид діяльності – суть впливу на колектив – гра – навчання – спілкування – праця – проведення дозвілля.

Перелічіть умови ефективної діяльності учнівського самоврядування.

Проаналізуйте принципи, на яких ґрунтується співпраця школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді.

ДОСЛІДНИЦЬКІ Й ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ

Проаналізуйте дві протилежні давньогрецькі системи виховання (афінську та спартанську): мета виховання; зміст навчання і виховання; соціальні інститути.

Проаналізуйте педагогічні погляди Г. Сковороди на виховання та освіту, що базуються на принципах природовідповідного виховання, гуманного ставлення до дітей з боку батьків, вчителів; «сродної праці»; формуванні звичок високоморальної поведінки особистості.

Запропонуйте тему та форму організації виховного заходу для учнів основної школи (клас на вибір студента), спрямованого на формування здорового способу життя.

Розробіть план виховної роботи класного керівника з учнями класу (клас за вибором студента) на навчальний семестр.

Підготуйте есе-презентацію на тему «Сучасний вчитель очима студента».

Складіть анкету для батьків по визначенню рівня вихованості учня/знання про захоплення дитини/психологічної атмосфери дома/особистісних якостей учня (на вибір студента).

Обґрунтуйте необхідність педагогічної спостережливості, мислення та інтуїції вчителя в освітньому процесі.

Проаналізуйте та презентуйте особливості системи виховання у зарубіжжі (країна на вибір студента).

Проаналізуйте підходи авторів різних підручників, навчальних посібників з педагогіки до визначення її об'єкта та предмета. Що є спільним у цих визначеннях?

Наведіть приклади навчальних завдань, що знаходяться в зоні актуального розвитку дитини, в зоні найближчого розвитку, поза межами зони найближчого розвитку. Запроектуйте, як кожний тип навчальних завдань впливатиме на розвиток особистості (клас, предмет – на вибір студента).

Порівняйте специфіку процесу розвитку сільських і міських дітей. Виокремте переваги сільських і міських соціальних і природних чинників розвитку.

Підготуйте схему «Класифікація педагогічних цінностей» і дайте їм характеристику.

Проаналізуйте та презентуйте особливості змісту освіти зарубіжної школи (країна на вибір студента).

Ознайомтесь із різними підручниками відповідно до Вашої спеціальності, охарактеризуйте їхню структуру (відмінності, спільні сторони) та сформулюйте основні вимоги до змісту підручника та його оформлення.

Проаналізуйте суперечності які є рушійними силами навчального процесу.

Дайте порівняльну характеристику структури процесів викладання та учіння, вказавши на їх спільні риси і відмінності.

Сформулюйте виховну та розвивальну цілі на прикладі одного з уроків математики (клас, тема уроку – на вибір студента).

Опишіть, як на уроці математики забезпечити позитивну мотивацію навчання, інтерес, свідому дисципліну. Доведіть на прикладах правильність своєї відповіді (клас – на вибір студента).

Сформулюйте аргументовані судження на користь вивчення учнями Вашої дисципліни.

У презентаційному матеріалі на основі вивчення досвіду держав світу (країна на вибір студента) продемонструйте стратегію освіти, яку б Ви порекомендували використати педагогам (особливості, напрями, форми тощо).

Продемонструйте причини існування різних класифікацій методів навчання.

Оберіть одну з тем предмета вашої спеціальності й підготуйте схему уроку для її засвоєння учнями за допомогою оптимального поєднання різних методів навчання.

Розкрийте зміст та організацію проблемного навчання. Проаналізуйте діяльність вчителя та учнів за такої організації навчання.

Розкрийте зміст та організацію дистанційного типу навчання. Проаналізуйте діяльність вчителя та учнів за такої організації навчання.

Покажіть можливість поєднання словесних, індуктивних, проблемно-пошукових методів навчання на прикладі одного з уроків Вашої спеціальності (клас, тема уроку – на вибір студента).

Знайдіть відповідність між основними видами самостійної роботи учнів, які впроваджує вчитель на уроці, та характеристикою пізнавальної діяльності учнів.

<i>Види самостійної роботи учнів</i>	<i>Характеристика пізнавальної діяльності учнів</i>
1) самостійна робота за зразком	1) Пошуковий характер діяльності, висловлювання власних суджень, висунення гіпотез, самостійне проектування дослідницької роботи, постановка нових проблем.
2) Реконструктивна самостійна	2) Осмислення, вияв головного, застосування правил у різних ситуаціях, наведення власних прикладів, проведення спостережень і дослідів, пошук нових способів розв'язання задачі.
3) Творча самостійна робота	3) Упізнання, розмежування, встановлення схожості, підведення нового факту під уже відоме поняття. Проведення дослідів за відомою схемою.

У презентаційній формі продемонструйте основні напрями вдосконалення форм організації навчання в сучасній школі України та провідних країн Заходу.

На основі власних спостережень назвіть переваги та недоліки класно-урочної системи навчання.

Розробіть можливі варіанти самостійної творчої роботи учнів на уроці Вашої спеціальності (клас, тема – на вибір студента).

Складіть алгоритм підготовки вчителя до уроку.

Визначте правила виконання домашньої самостійної роботи мають знати й виконувати школярі (модель, таблиця тощо).

Проаналізуйте основні форми підвищення кваліфікації та педагогічної майстерності вчителів: індивідуальна методична допомога окремим вчителям з боку керівників школи; консультації; самостійна робота вчителів з літературою, самоосвіта; педагогічний практикум; школи передового досвіду; участь у методичних об'єднаннях; проблемні семінари.

Познайомтеся в школі з перспективним і річним планами роботи і дайте їм короткі характеристики.

Проведіть дослідження алгоритму самоосвітньої діяльності вчителя для удосконалення знань та навичок учнівського розвитку, враховуючи: аналіз психолого-педагогічної літератури; вивчення методик діагностики та розвитку творчих здібностей учнів.

Проаналізуйте та презентуйте педагогічне порт фоліо вчителя відповідно до Вашої спеціальності (кредо, досягнення тощо).

Знайдіть та проаналізуйте вислови відомих педагогів (О.Барвінський, М.Галущинський, Б.Заклинський, Я.Кузьмів, А.Макаренко, О.Маковей, І.Петрів, В.Сухомлинський, К.Ушинський, І.Ющишин та ін.) щодо виховного процесу.

Складіть коротку описову характеристику Вашого виховного ідеалу.

Доведіть, що процес виховання відрізняється від процесу навчання. Покажіть, що між ними спільного, а що відмінного (схема, таблиця, презентація – на вибір студента).

Визначте шляхи підвищення ефективності процесу виховання в умовах Нової української школи.

Зобразіть схематично класифікацію методів виховання (за критерієм функціональності).

Складіть орієнтовну програму вивчення особистості учня.

Опишіть структуру години класного керівника. Складіть план її проведення, до якого будуть занесені основні питання, що повинні розглядатися.

Зобразіть схематично класифікацію форм організації виховного процесу залежно від методики виховного впливу (наочні, практичні, словесні).

Визначте тему і сформулюйте відповідні питання бесіди або дискусії з метою формування у школярів ціннісного ставлення до держави і суспільства, до людей, до себе, до природи, до праці, мистецтва (клас, група цінностей – за вибором студента).

На основі аналізу навчальних програм і підручників з Вашої спеціальності (клас – за вибором студента) визначте виховний потенціал предмету в закладі загальної середньої освіти для формування у школярів ціннісного ставлення до суспільства і держави, людей, до себе, праці, природи, мистецтва.

Занотуйте низку народних прислів'їв, приказок про розум, інтелект, розумну людину. Прослідкуйте еволюцію відношення особистості до власного розвитку.

Ознайомтесь із твердженням видатного педагога К.Ушинського: «Є лише одна загальна для всіх природжена схильність, на яку завжди може розраховувати виховання: це те, що ми зevamo народністю. Як немає людини без самолюбства, так немає людини без любові до батьківщини, і ця любов дає вихованню ключ до серця людини і могутню опору для боротьби з її поганими природними, особистими, сімейними і родовими нахилами. Звертаючись до народності, виховання завжди знайде відповідь і допомогу в живому і сильному почутті людини, яке впливає багато сильніше за переконання, сприйняття тільки розумом, або за звичку, вкорінену страхом покарань. У лиходія, в якого погасли всі благородні людські почуття, можна ще дошукатися іскри любові до батьківщини: поля батьківщини, її мова, її перекази і життя ніколи не втрачають незбагненої влади над серцем людини. Є приклади ненависті до батьківщини, але скільки любові буває іноді в цій ненависті» Проаналізуйте та визначте основну ідею даного твердження.

Підготуйте сценарій дискусії про те, як школярі уявляють ідеал сучасної людини. З'ясуйте: а) які риси, властивості є значимими для школярів? б) як оцінюють учні початкових класів свої можливості у плані всебічного розвитку? в) чому учні надають більше переваги, а чому менше у плані естетичного сприйняття? г) що справляє на них більше вражень, викликаючи естетичні

почуття, а що навпаки? д) що саме діти прагнуть змінити у сучасному світі, школі, родині?

Визначте мету і основні завдання одного з напрямів виховання (на вибір студента).

Прочитайте та визначте основну ідею твердження В.Сухомлинського: «Яким би сильним інструментом не був вплив колективу на особистість – цей інструмент не є всемогутнім. Більше того, саме тому, що цей інструмент сильний, гострий, часто-густо він виявляється дуже небезпечним не тільки в руках невігласа, але і в руках досвідченого педагога. Чим успішніше він застосовується, чим глибше проникає у серце, тим більша небезпека перегнути палицю, перетворюючи громадську думку колективу на засіб розправи над людиною. Але і бувають цілком протилежні явища. Цей найгостріший інструмент раптом відмовляє, колектив стає на бік того, на кого хотів би вплинути вихователь. Це буває часто у тих випадках, коли, намагаючись піддати колективному осуду поведінку чи провину одного учня, вихователь не враховує якихось найтонших душевних порухів, якихось спонукальних мотивів, а колектив бачить, відчуває це. Так, для того, щоб впливати на особистість через колектив, вихователь нерідко намагається досягнути повної відвертості перед колективом, він наполягає: розкажи все, колектив повинен знати все...».

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Вкажіть основні категорії педагогіки:

- виховання, навчання, освіта, розвиток
- навчання, форми, методи, закономірності
- навички, уміння, здібності, учіння
- засоби, педагогічні умови, принципи

2. Педагогіка – це...

- наука про виховання людини
- наука про закономірності навчання і виховання дітей
- наука про навчання людини
- сукупність теоретичних і прикладних наук, що вивчають процеси виховання, навчання, розвитку, формування і самовдосконалення особистості

3. Вкажіть, у яку групу входять науки, що складають систему педагогічних наук:

- дидактика, психологія, історія, школознавство, теорія виховання
- загальна педагогіка, вікова психологія, методика вивчення окремих предметів
- дошкільна педагогіка, педагогіка школи, педагогіка вищої школи, історія педагогіки
- загальна педагогіка, етика, естетика, діалектика, логіка

4. Предметом педагогіки є:

- виховна діяльність, яка здійснюється в закладах освіти
- підготовка підростаючого покоління до життя
- розкриття механізмів і закономірностей оволодіння знаннями, уміннями і навичками
- процес спрямованого розвитку і становлення людської особистості в умовах її навчання і виховання

5. «Виховання» - це

- цілеспрямоване управління процесом розвитку особистості, частина процесу соціалізації, що знаходиться під певним соціальним та педагогічним контролем і здійснюється через систему освіти та організацію життєдіяльності вихованців
- цілеспрямований та організований процес формування особистості
- формування відповідного характеру учнів
- навчання школяра нормам і правилам поведінки в суспільстві

6. Педагогіка як наука вийшла із:

- філософії
- психології
- літератури
- астрономії

7. Міжпредметні зв'язки педагогіки – це

- зв'язки педагогіки з іншими науками, що дають змогу глибше пізнати педагогічні факти, явища і процеси
- закономірності розвитку психіки людини

- зміцнення здоров'я, фізичного розвитку школярів, трудової діяльності дітей та підлітків, плануванню будівництва та обладнання навчальних і дитячих закладів різних типів
- закономірності викладання і вивчення конкретних навчальних дисциплін у закладах освіти всіх типів

8. Оберіть групу галузевої педагогіки

- військова, спортивна, медична, педагогіка вищої школи, профтехосвіти та ін.
- вікова педагогіка, корекційна педагогіка
- сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія, виправно-трудова педагогіка
- історія педагогіки і школи, часткові або предметні методики

9. Народна педагогіка – це

- сукупність теоретичних і прикладних наук, що вивчають процеси виховання, навчання і розвитку особистості
- складова народознавства (українознавства) й водночас один із засобів його реалізації на практиці
- наука про культуру, побут народу, його походження й розселення, національні традиції, звичаї, обряди
- галузь педагогічних знань і досвіду народу, що виявляється в домінуючих у нього поглядах на мету, завдання, засоби і методи виховання та навчання

10. Козацька педагогіка – це

- галузь педагогічних знань і досвіду з виховання і навчання особистості засобами релігії
- частина народної педагогіки, спрямована на формування козака-лицаря, мужнього громадянина з яскраво вираженою українською національною свідомістю, твердою волею і характером
- система захисту від негативних явищ довколишнього світу
- узагальнення досвіду виховання, формування певних педагогічних положень, ідей

11. Академію педагогічних наук України як вищу галузеву наукову установу засновано у

- березні 1992
- березні 1991
- березні 1998
- березні 2020

12. Оберіть групу закономірностей педагогічних явищ

- багатоманітність та неповторність ситуацій; множинні фактори, що впливають на результат
- виховуючий характер навчання; взаємозв'язок і взаємозумовленість розвитку і виховання; вирішальний вплив діяльності людини на формування її особистості
- аналіз особливостей навчальної операції та наступний мислительний синтез, зіставлення законів розвитку педагогічних явищ з особливостями ситуації, з наявністю певних умов
- розкриття змісту й технології реалізації; виявлення передового і новаторського педагогічного досвіду вчительських колективів і окремих учителів, умов і причин

успішності та ефективності їх діяльності, підготовки відповідних методичних матеріалів, педагогічних рекомендацій

13. Освіта – це

- процес і результат засвоєння учнями систематизованих знань, умінь і навичок, формування на їх основі наукового світогляду, моральних та інших якостей особистості, розвиток її творчих сил і здібностей
- цілеспрямована взаємодія вчителя й учнів
- складова частина виховання
- процес перетворення людської істоти на суспільний індивід, утвердження її як особистості, залучення до суспільного життя як активної, дієвої сили

14. Навчання – це

- процес і результат засвоєння учнями систематизованих знань, умінь і навичок, формування на їх основі наукового світогляду, моральних та інших якостей особистості, розвиток її творчих сил і здібностей
- складова частина виховання
- процес перетворення людської істоти на суспільний індивід, утвердження її як особистості, залучення до суспільного життя як активної, дієвої сили
- цілеспрямована взаємодія вчителя й учнів, у процесі якої засвоюються знання, формуються вміння й навички

15. Тифлопедагогіка – це

- навчання і виховання сліпих і слабкозорих
- навчання й виховання глухих і глухонімих
- навчання й виховання розумово відсталих і дітей із затримками розумового розвитку
- перевиховання неповнолітніх і дорослих злочинців

16. Віктимологія – наука про

- вивчення проблеми запобігання відхиленням у поведінці дітей та підлітків
- освіту та виховання людини впродовж усього її життя
- соціально-педагогічні проблеми людей похилого віку
- різні категорії людей, які стали жертвами несприятливих умов соціальної організації та насильства

17. Перед загальною педагогікою ставляться завдання:

- вивчення проблем міграції населення
- виховання, навчання підростаючого покоління
- дослідження закономірностей сприйняття
- висвітлення історії розвитку педагогічних теорій

18. Галузь педагогіки, яка розглядає навчання і виховання дітей з порушенням слуху:

- сурдопедагогіка
- дефектологія
- олігофренопедагогіка
- логопедія

19. Педагогічним експериментом називається:

- науково обґрунтоване логічне припущення
- оцінка педагогічного явища компетентними суддями
- логічний розподіл фактів на основі істотних ознак
- науково обґрунтований дослід з перевірки гіпотези у штучно створених умовах

20. Гігієна дітей і підлітків як галузь гігієни сприяє

- організації на наукових засадах у закладах освіти заходів щодо зміцнення здоров'я, фізичного розвитку школярів, трудової діяльності дітей та підлітків, плануванню будівництва та обладнання навчальних і дитячих закладів різних типів
- формуванню корекційної педагогіки як спеціальної галузі педагогічного знання, предметом якої є освіта дітей із вродженими чи набутими відхиленнями в розвитку
- наявності у процесах навчання і виховання об'єктивних закономірностей, збагачуючи таким чином теорію педагогіки
- актуалізації прихованих здібностей дитини, заперечуючи необхідність оволодіння учнями системою загальнолюдських знань, передбачених навчальними програмами і підручниками

21. Спеціально організований суспільний процес, спрямований на розвиток у особистості певних цінностей, потреб, рис характеру, знань, умінь, навичок та здібностей, це:

- освіта
- соціалізація
- виховання
- формування особистості

22. Одне з найважливіших завдань виховання, це:

- прищепити норми поведінки у школі
- прищепити правила співжиття у родині
- навчити хороших манер
- розвиток індивідуальних особливостей людини, її нахилів, здібностей та обдарувань

23. Комплекс зовнішніх явищ, які стихійно діють на людину і значною мірою впливають на її розвиток, це:

- спадковість
- середовище
- виховання
- освіта

24. Мета виховання – це:

- сукупність властивостей особистості, до виховання яких прагне суспільство
- рівень розвитку продуктивних сил і виробничих відносин
- програма особистості
- характер зовнішніх проявів і внутрішньої переконаності

25. Загальною метою виховання є

- політичне виховання і знання
- вміння відповідати на запитання
- всебічний і гармонійний розвиток дитини

- визначення програми виховання

26. Національне виховання ґрунтується на:

- національних рисах і самобутності українського народу
- особливостях сьогодення
- відродженні всіх сфер життя українського суспільства і процесі розбудови незалежної держави
- поступовому відродженні національної системи виховання

27. Формування ідеалу залежить від:

- літературних героїв, які якості особистості учень вважає ідеальними
- рівня вихованості особистості
- виховання, умов життя і діяльності людини, від особливостей власного досвіду
- загальнолюдських та національних цінностей

28. Кінцевою метою виховання особистості є

- підготовка до виконання комплексу ролей, необхідних для суспільного життя
- загальна демократизація і гуманізація суспільства
- прийняття до уваги психічних властивостей народу
- саморегуляція педагогічної діяльності

29. Розумове виховання тісно пов'язане з

- моральним
- самостійністю
- усіма напрямками
- естетичним

30. Виокремить групу основних напрямів виховання

- фізичне, економічне, розумове, трудове, сімейно-родинне, екологічне, патріотичне, правове
- фізіологія, гігієна, терапія, психологія
- вікове виховання, спеціальне, корекційне
- формування національної свідомості, любові до рідної землі, народу, бажання працювати задля держави, готовності захищати її

31. Програма виховання – це

- Законодавство України
- права людини
- короткий виклад основних положень і цілей діяльності ЗСО щодо виховання учнів упродовж усього періоду їх навчання
- формування у дітей і молоді вмінь міжособистісного спілкування та підготовка їх до життя

32. Цілі виховання можна класифікувати за

- аспектом у складанні та виконанні програми
- за часом їх досягнення та змістом
- рівнем сформованості певних якостей у школяра
- виховними цілями та організаційними формами

33. *Орієнтиром для школи у складанні програми виховання може бути*

- Орієнтовний зміст виховання в національній школі
- Концепція національного виховання
- Загальношкільний план виховної роботи
- Конституція України

34. *Виховання – це*

- цілеспрямований та організований процес формування особистості
- система виховних заходів, спрямованих на формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості
- оволодіння різними сторонами суспільного досвіду, які, у свою чергу, визначають особистісне формування
- адекватне відображення об'єктивної дійсності виховного процесу, що володіє стійкими властивостями та повторюваністю

35. *Мета екологічного виховання – це:*

- формування екологічної культури
- формування науково-матеріалістичного світогляду
- формування всебічно розвиненої особистості
- формування здорового способу життя

36. *Яке із формулювань найбільш повно й вичерпно висловлює мету виховання в демократичному суспільстві?:*

- виховання громадянина
- виховання ділової людини
- виховання прагматично спрямованої особистості
- виховання всебічно і гармонійної особистості

37. *Вихованість особистості – це*

- створення соціально-психологічних і педагогічних умов, що спонукають особистість до продуктивного виконання обов'язків і соціально-ціннісних функцій у колективі
- показник ефективності та якості навчально-виховного процесу
- прогнозування, запобігання та ліквідація негативних проявів поведінки
- формування та постійне вдосконалення соціально-ціннісних рис особистості

38. *Кожна з форм виховання передбачає*

- єдність загального, особливого і специфічного
- рівень вихованості, якого досягли особистість або колектив
- активний вплив на процес пізнання особистості
- усвідомлення особистістю сутності виховного процесу та свого місця в ньому

39. *Яке педагогічне поняття визначають як цілеспрямований вплив вихователя на перебудову у вихованця неправильно сформованих поглядів, особливостей поведінки, які ускладнюють процес формування особистості?*

- виховання
- самовиховання
- самоосвіта
- перевиховання

40. Виправлення – це

- складний психічний процес перебудови особистості, що відбувається під впливом перевиховання і самостійної роботи особистості над усуненням відхилень у своїй свідомості та поведінці
- виховний процес, спрямований на подолання негативних рис особистості, що сформувалися під впливом несприятливих умов виховання
- орієнтація на пошук найкращих прикладів дій та поведінки, їх активне засвоєння, що збагачує особистість досвідом інших людей
- вплив вихованця на самого себе з метою самовиховання, внаслідок чого виникають різні психічні і соматичні стани

41. Позакласна робота – це

- різноманітна освітня і виховна робота, спрямована на задоволення інтересів дітей, організована в позаурочний час педагогічним колективом школи
- освітня діяльність позашкільних закладів для дітей та юнацтва
- організація виховної діяльності, що передбачає одиничне у змісті конкретної форми виховної роботи
- ті чи інші форми виховної роботи, як правило, здійснюються переважно в певному середовищі

42. Виберіть групу, у якій перелічені методи формування свідомості особистості:

- гра, доручення, вправа, режим
- розповідь, бесіда, приклад, диспут
- заохочення, покарання, привчання, перспектива
- диспут, вправа, вимога, змагання

43. Виберіть групу, у якій перелічені методи стимулювання поведінки:

- навіювання, бесіда, приклад, диспут
- заохочення, змагання, гра, покарання
- гра, доручення, диспут, режим
- диспут, вправа, вимога, змагання

44. Якому поняттю відповідає таке твердження: здатність людини здійснювати контроль за власною діяльністю, давати об'єктивну оцінку своїм діям?

- бесіда
- умовляння
- заохочення
- самоконтроль

45. Серед запропонованих варіантів, оберіть групу основних напрямів виховання:

- розумове, естетичне, моральне, фізичне, трудове, правове, екологічне тощо
- навчання, освіта, розвиток, родинно-сімейне, соціальне, перспективне тощо
- формування особистості, почуття, воля, патріотичне, військове тощо
- самосвідомість, розумове, моральне, фізичне, вдосконалення, національне тощо

46. Пояснювально-ілюстративне навчання це

- сприймання учнями навчальної інформації з одночасним її узагальненням, засвоєнням понять, законів, теорій
- відтворення навчального матеріалу
- усвідомлення, розуміння матеріалу, а відтак вивчення його
- репродуктивне засвоєння знань, умінь і навичок

47. Пояснювально-ілюстративне навчання забезпечує

- самостійний пошук знань
- всебічне та міцне засвоєння навчальної інформації й оволодіння способами практичної діяльності
- вирішення проблемних ситуацій
- самоконтроль ефективності засвоєння знань, умінь і навичок, повторення вивченого

48. *Проблемне навчання передбачає*

- репродуктивне засвоєння знань, умінь і навичок
- швидке засвоєння навчальної інформації, формування знань, умінь і навичок
- колективний характер засвоєння знань дає змогу виявити типові помилки й орієнтувати школярів на їх усунення
- послідовні й цілеспрямовані пізнавальні завдання, які учні розв'язують під керівництвом учителя й активно засвоюють нові знання

49. *У дидактиці проблеми класифікують*

- за галуззю і місцем виникнення, за роллю в пізнавальному процесі, за способом їх вирішення
- за напрямом виховання, за видом проблеми, за методичним підходом
- за визначеним завданням, за метою навчального процесу
- за теоретичними знаннями учнів, практичним виконанням, за очікуваними результатами

50. *Урочні проблеми виникають*

- в межах одного предмета і розв'язується засобами і методами цього предмета
- у навчальному процесі в результаті міжпредметних зв'язків і зв'язку навчання з життям
- безпосередньо під час уроку
- при виконанні учнями домашніх завдань

51. *Щодо способів розв'язання виділяють такі проблеми*

- самостійна, класова, предметна
- фронтальна, групова, індивідуальна
- урочна, предметна, трудова
- передова, виховна, освітня

52. *Проблемна ситуація – це*

- зіткнення учнів з життєвими явищами, фактами
- використання навчальних і життєвих ситуацій
- ситуація, для оволодіння якою учень або колектив мають знайти й застосувати нові для себе знання чи способи дій
- постановка дослідницьких завдань учням

53. Проблемне навчання – це

- шляхи виходу з проблемної ситуації, де учні засвоюють прийоми її розв'язання
- фактичний матеріал для аналізу, порівняння, зіставлення й розкриває логіку вирішення проблеми в історії науки
- постановка проблемних питань і пізнавальних завдань, що передбачає створення учням умов для самостійного формулювання проблеми
- один із засобів розвитку розумових сил учнів, їх самостійності та активності, творчого мислення

54. Програмоване навчання – це

- один із різновидів репродуктивного підходу до навчання, що передбачає використання спеціальних навчаючих програм
- один із різновидів комп'ютерного навчання
- один із різновидів дистанційного навчання
- один із різновидів формування практичних умінь і навичок

55. Для реалізації програмованого навчання використовують

- всі засоби навчання
- порційне забезпечення навчання
- спеціальні програмовані підручники і навчальні машини
- дослідницький метод навчання

56. Форма організації навчання – це

- зовнішнє вираження узгодженої діяльності вчителя та учнів, що здійснюється у встановленому порядку і в певному режимі
- шлях досягнення навчальної мети
- виокремлення головного, істотного в навчальному матеріалі
- логічна послідовність у засвоєнні знань, що дає змогу працювати в оптимальному темпі й здійснювати самоконтроль, індивідуалізувати навчання

57. До організаційних форм навчання, що використовуються в середній школі будь-якого типу, належать

- перерва, іспит, спортивні секції, танцювальний гурток
- урок, екскурсія, семінар, факультатив, предметний гурток, консультація, домашня навчальна робота, практикум
- лабораторна робота, контрольна, самостійна, графічні роботи, дослідницькі
- виховні заходи, свята, канікули, карантин, дискусії, бесіди, навчальні справи

58. Класно-урочна система забезпечує

- динаміку працездатності учнів упродовж дня і тижня, прагне зробити навчання стабільним
- можливості використання навчальних кабінетів
- рівномірне навантаження учнів протягом тижня, зважаючи на інтереси вчителя
- керівну роль учителя, зміну видів занять, можливість застосування різних методів навчання, активізує роботу учнів, сприяє раціональному використанню часу, послідовному, систематичному вивченню матеріалу

59. Урок – це

- форма організації навчання, за якої заняття проводить учитель з групою учнів постійного складу, одного віку й рівня підготовки впродовж певного часу й відповідно до розкладу
- завершена та обмежена в часі частина навчального процесу, під час якого розв'язуються певні освітні завдання
- постійна форма, що забезпечує систематичне засвоєння учнями знань, умінь і навичок
- гнучка форма організації навчання, яка дає змогу використовувати різні методи, організовувати фронтальну, групову та індивідуальну навчальну діяльність учнів

60. За етапами навчальної діяльності уроки поділяються на

- уроки-лекції, уроки-бесіди, уроки-диспути, уроки самостійної роботи учнів
- вступні уроки, уроки первинного ознайомлення з матеріалом, уроки формування понять, виведення законів і правил, уроки застосування знань на практиці, уроки повторення й узагальнення матеріалу, контрольні уроки, комбіновані уроки
- сприймання, осмислення, узагальнення, систематизація
- комбіновані, бінарні, уроки-лекції, уроки-КВК, творчі звіти, уроки-презентації, уроки-подорожі

61. Під час будь-якого типу уроку вчитель застосовує такі види навчальної роботи

- самостійну, контрольну, графічну
- дослідницьку, спостережливу, офіційну
- урочну, позаурочну, керівну, домашню
- фронтальну, групову, парну та індивідуальну

62. Підготовка до уроку будь-якого типу передбачає дотримання педагогом певних вимог. Оберіть їх певну групу

- перспективні, планові, річні, урочні, шкільні
- організаційні, дидактичні, психологічні, етичні, гігієнічні
- дисциплінарні, адміністративні, тотальні, виховні
- методичні, методологічні, самостійні, історіографічні

63. Виокремити триєдину мету уроку

- пізнавальна, оціночна, корегувальна
- вступна, заключна, основна
- самостійна, керуюча, конкретна
- освітня, розвиваюча, виховна

64. До позаурочних форм навчання відносяться

- семінари, практикуми, факультативи, екскурсії, предметні гуртки, домашня навчальна робота, консультації
- танцювальні школи, спортивні, музичні, будинки творчості дітей і молоді
- громадські організації, молодіжні товариства, дослідницька діяльність
- осмислення внутріпредметних і міжпредметних зв'язків явищ, що вивчаються, пошук і систематизація в матеріалі програми інформації, цікавої для учнів, яка б активізувала увагу, сприяла вихованню вольових зусиль

65. Вперше у «Великій дидактиці» було описано

- класно-урочну систему навчання
- індивідуально-групову систему навчання
- катехітичну систему навчання
- спартанське виховання

66. *Визначте групу функцій навчання:*

- урочна, позашкільна, організаційна, формуюча
- освітня, виховна, розвивальна
- діагностична, цілеспрямована, комунікативна, міжпредметна
- розвивальна, прогностична

67. *Структурними компонентами процесу навчання є:*

- цільовий, стимулююче-мотиваційний, змістовий, операційно-дійовий, оцінювально-результативний
- цільовий, змістовий, результативний
- цільовий, змістовий, операційно-дійовий, результативний
- цільовий, стимулююче-мотиваційний, змістовий, операційно-дійовий, контрольно-регулювальний, оцінювально-результативний

68. *Які із запропонованих типів уроків належать до нестандартних уроків?*

- комбінований урок, урок засвоєння нових знань
- урок застосування знань, умінь і навичок, урок перевірки і оцінки знань, умінь і навичок
- урок-вікторина, урок-конкурс, урок-семінар, урок-усний журнал
- урок узагальнення і систематизації знань, урок формування умінь і навичок

69. *Для якого типу навчання характерні такі ознаки: вербальне повідомлення навчального матеріалу в готовому вигляді із елементами, які забезпечують незначну пізнавальну активність учнів, та унаочненням; орієнтація на подальше відтворення сприйнятого?*

- пояснювально-ілюстративне
- розвивальне
- проблемно-розвивальне
- адаптивне

70. *Яка із функцій навчання передбачає розвиток уваги, пам'яті, мислення, спостереження, прийомів розумової діяльності в процесі виконання тих чи інших завдань?*

- освітня
- розвивальна
- виховна
- розвивально-виховна

71. *Для якого виду навчання характерні такі ознаки: забезпечення розвитку кожної особистості учня шляхом побудови навчального процесу на основі проблемно-пошукової діяльності?*

- пояснювально-ілюстративне
- розвивальне

- проблемно-розвивальне
- програмоване

72. Назвіть основні типи уроків за дидактичною метою:

- комбінований урок, екскурсія, урок засвоєння нових знань, урок повторення
- урок засвоєння нових знань, урок формування умінь і навичок, урок позакласного читання, урок застосування знань, умінь і навичок
- урок застосування знань, умінь і навичок, комбінований урок, урок перевірки і оцінки знань, умінь і навичок, навчальна екскурсія
- урок засвоєння нових знань, урок формування умінь і навичок, урок застосування знань, умінь і навичок, урок перевірки й оцінки знань, умінь і навичок, урок узагальнення і систематизації знань, комбінований урок

73. Заповніть речення «Оволодіння знаннями, уміннями і навичками – це загальна характеристика..... цілей навчання»

- освітніх
- виховних
- розвивальних
- дидактичних

74. Учитель повинен ретельно обмірковувати зміст навчального матеріалу, конкретизувати обсяг теоретичних положень, визначати уміння та навички, які необхідно сформулювати у процесі вивчення нового матеріалу. Це характеристика..... компонента навчання.

- контрольного-регулювального
- оцінно-результативного
- змістового
- цільового

75. У сучасній дидактиці уроки класифікують за

- дидактичною метою
- способами проведення
- нестандартністю підходів щодо організації
- методами навчання

76. Зміст загальної середньої освіти – це

- частина культури соціального досвіду суспільства, яка використовується в навчальному процесі для вирішення завдань навчання, виховання і розвитку особистості
- досвід здійснення відомих способів діяльності, який втілюється в уміннях і навичках особистості, що засвоїла цей досвід
- деяка «критична маса», яка забезпечує систему загальнонаукових знань, умінь і навичок
- узагальнений досвід пізнання дійсності, накопичений людством у процесі соціально-історичної практики

77. До сучасного змісту освіти входять основні компоненти, яких за кількістю

- два
- чотири

- п'ять
- сім

78. Основним елементом змісту загальної середньої освіти є

- уміння
- навички
- традиції
- знання

79. Ціннісно-орієнтаційна діяльність спрямована на

- раціональне осмислення учнями загальнолюдських і національних цінностей, усвідомлення особистої причетності до світу в усіх його проявах, становлення учнів як суб'єктів соціальних відносин
- найважливіші засоби пізнання світу, розвиток світогляду, сприяє інтелектуальному розвитку, формує потребу систематично опанувати наукові знання, займатися самоосвітою
- вільне спілкування передусім у вигляді спеціально організованого дозвілля учнів
- досвід ставлень до навколишньої дійсності у формі ціннісних орієнтацій

80. До об'єктивних факторів, які впливають на зміст шкільної освіти, належать

- становлення демократичного суспільства і ринкових відносин
- соціальні та наукові досягнення
- поєднання суспільних і особистісних інтересів
- можливості школяра

81. Вимоги до змісту освіти в середній загальноосвітній школі визначаються

- державною стратегією розвитку загальної середньої освіти
- диференціацією змісту
- методологічними позиціями
- стандартом освіти

82. Провідна роль у визначенні змісту освіти для підростаючого покоління належить

- принципам навчання
- науковим знанням, умінням і способам творчої діяльності
- меті й завданням виховання
- меті й завданням навчання

83. У систему наукових вимог до формування сучасного змісту шкільної освіти входить інтегративність, що означає

- орієнтацію на інтегральні курси, пошук нових підходів до структурування знань як засобу цілісного розуміння та пізнання світу
- поєднання гуманітарної природничо-математичної освіти і трудової підготовки, класичної спадщини та сучасних досягнень наукової думки, забезпечений органічного зв'язку з національною історією культурою, традиціями
- планування змісту, який розвивається по висхідній лінії, де кожне нове знання спирається на попереднє і впливає з нього
- інтегрованість у світовий освітній простір

84. Державні стандарти загальної середньої освіти в Україні розвивають і конкретизують такі характеристики освіти як

- створення в країні єдиного освітнього простору, чим забезпечуватиметься єдиний рівень загальної освіти, яку одержує підростаюче покоління у різних типах освітніх закладів
- структуру змісту загальної середньої освіти через інваріативну і варіативну складові
- суспільний ідеал, що враховує можливості реальної особистості і системи освіти щодо досягнення цього ідеалу
- зміст, рівень і форма його подання; методи і способи виміру та інтерпретації результатів навчання

85. Під стандартом освіти розуміють

- систему основних показників, що є складовими державної норми освіченості
- створення в країні єдиного освітнього простору, чим забезпечуватиметься єдиний рівень загальної освіти, яку одержує підростаюче покоління у різних типах освітніх закладів
- структуру змісту загальної середньої освіти через інваріативну і варіативну складові
- суспільний ідеал, що враховує можливості реальної особистості і системи освіти щодо досягнення цього ідеалу

86. Базовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів – це

- головний нормативний документ, що поглиблює зміст загальноосвітньої підготовки школярів, забезпечує їх індивідуальний розвиток, пізнавальні інтереси і нахили
- головний нормативний документ навчального закладу, що виходить з інтересів, бажань учнів і батьків, можливостей ЗЗСО
- головний державний нормативний документ, який є складовою частиною державного стандарту загальної середньої освіти
- система основних показників, що є складовими державної норми освіченості

87. Інваріативна складова змісту є

- складовою відповідності основних компонентів загальної освіти структурі базової культури особистості
- спільною для всіх загальноосвітніх закладів України і визначає її загальнодержавний компонент
- складовою, що формує навчальний заклад, виходячи з інтересів, бажань учнів і батьків, можливостей школи
- складовою навчання при формуванні і структуруванні змісту навчального матеріалу, що передбачає наявність у всіх навчальних предметах пізнавальної і практичної перетворювальної діяльності

88. На основі навчального плану складаються

- навчальні програми з усіх предметів
- навчальні плани з усіх курсів
- поурочні плани
- перелік та розподіл обов'язкових предметів за ступенями навчання

89. Навчальний план загальноосвітньої середньої школи – це

- головний державний нормативний документ, який є складовою частиною державного стандарту загальної середньої освіти

- головний нормативний документ навчального закладу, що виходить з інтересів, бажань учнів і батьків, можливостей ЗЗСО
- нормативний документ, який визначає структуру навчального року; перелік та розподіл обов'язкових предметів за ступенями навчання; тижневу і річну кількість годин, відведених на кожний навчальний предмет
- головний нормативний документ, що поглиблює зміст загальноосвітньої підготовки школярів, забезпечує їх індивідуальний розвиток, пізнавальні інтереси і нахили

90. Зміст освіти детально розкривається в

- навчальній літературі
- методичній літературі
- навчальному плані
- навчальній програмі

91. На якій стадії розвитку колективу вихователь проводить таку роботу: вивчає членів колективу; забезпечує знайомство вихованців між собою; ставить конкретні завдання; організовує спільну діяльність членів колективу; сприяє формуванню активу?

- на першій стадії
- на другій стадії
- на третій стадії
- на четвертій стадії

92. Яке поняття визначають як групу людей, об'єднаних єдиною суспільно корисною метою, спільною діяльністю, спрямованою на досягнення цієї мети, що має органи самоврядування?

- контактна група
- клас
- гурток
- колектив

93. Класний керівник – це

- вихователь
- наглядач, класна дама, вихователь
- учитель, який формує досвід громадської поведінки, почуття, волю, проводить з дітьми навчальну роботу
- педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, навчальної групи професійно-технічного навчального закладу, окремими учнями, їх батьками; організацію і проведення позаурочної та культурно-масової роботи; сприяє взаємодії учасників освітнього процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації та розвитку учнів, їх соціального захисту

94. До функцій класного керівника можна віднести:

- технічні, наочні, практичні, формування свідомості
- науково-педагогічна, прогностична
- діагностична, стимулювальна, організаторська, координаційна, виховна
- організація і здійснення навчально-пізнавальної діяльності учнів, заохочення і мотивація навчально-пізнавальної діяльності, контроль і самоконтроль

95. Найважливішими напрямками роботи класного керівника є:

- виховання учнів
- передача готової суми знань учням
- підготовка учня до суспільного життя
- вивчення особистості учня, створення і виховання учнівського колективу; сприяння розвитку самоврядування учнів; співробітництво з дітьми та їхніми батьками; забезпечення єдності педагогічних вимог з боку сім'ї і школи; планування класним керівником виховної роботи з дітьми, ведення потрібної документації та ін.

96. Визначте групу функцій колективу:

- організаторська; виховна; стимулююча
- свідомо діяльність групи людей
- зміцнення трудової, навчальної і громадської дисципліни
- виховна, організаторська

97. Більшість дослідників виділяють стадії розвитку дитячого колективу

- 4
- 5
- 2
- 7

98. У школі є такі типи колективів:

- актив колективу, предметні гуртки, факультативні колективи, танцювальні колективи
- навчальні колективи, самодіяльні організації, різноманітні загони, об'єднання за інтересами, тимчасові об'єднання для виконання певних видів роботи
- педагогічний колектив, батьківський комітет, дитячі об'єднання, керівництво школи
- тимчасовий колектив, колектив учнів

99. Вивчення особистостей учнів та ступеня розвитку класного колективу передбачає:

- вивчення змісту роботи з вивчення вихованості учнів: (соціальна спрямованість особистості, громадська активність, характер виконання обов'язків, рівень морального розвитку, місце учня в колективі, сфера спілкування в позаурочний час, сім'я учня, встановлення дружніх контактів з учнем, допомога в реалізації його особистості); застосування методів визначення вихованості учнів: психолого-педагогічні спостереження, анкетування, тестування, метод соціометрії, узагальнення незалежних характеристик, вивчення шкільної документації, громадської думки учнівського колективу, відгуків батьків, учителів
- вивчення та визначення рівня розвитку учнівського колективу, застосування педагогічно-доцільних форм і методів виховання дисципліни
- розвиток талантів, розумових і фізичних здібностей учнів, формування у них високої пізнавальної культури
- правильної відповіді немає

100. Організаторська функція класного керівника - це

- уміння аналізувати свою діяльність, передбачати результати, вивчати особистість

- вміння ставити перед собою і дітьми цілі, планувати діяльність, здійснювати диференційований підхід, забезпечити побутові умови й естетичне середовище для життя дитини в школі й у сім'ї, а також координувати виховний вплив школи, сім'ї, громадськості
- організація правильного режиму харчування і відпочинку
- правильної відповіді немає

101. Дайте правильне визначення колективу

- група дітей, у яких є одна мета і керівник
- група дітей, об'єднаних спільною діяльністю
- група людей об'єднаних єдиною метою, спільними цінностями діяльності
- група дітей, у яких є орган самоврядування

102. Діагностико-прогнозуючі вміння класного керівника:

- аналізувати нормативні документи, педагогічну літературу, визначати мету, завдання виховної роботи в класі, формувати громадську думку в учнівському колективі; інтегрувати виховний вплив школи, громадськості, батьків та ін.
- контролювати виконання Правил для учнів, єдиних вимог і доручень, організувати чергування в класі, інформування; оцінювання і контроль; коригування, аналіз
- коригувати стосунки між дітьми, чинити справедливо при розв'язанні конфліктів, сприяти взаєморозумінню учителів з учнями інших класів; досягати взаєморозуміння з батьками
- правильної відповіді немає

103. Метою виховання в сучасній школі є:

- підготовка до життя
- озброєння дитини нормами поведінки в суспільстві
- всебічно і гармонійно розвинена особистість – громадянин держави
- опанування школяра норм і правил поведінки в суспільстві

104. Який фактор є провідним у формуванні колективу?

- суспільно-цінна мета і спільна діяльність
- наявність мети і органів самоврядування
- наявність перспективи для діяльності, провідна роль вихователя
- громадське обговорення поточних справ

105. До основних шляхів формування колективу належать:

- заохочення і покарання, навчальні заняття, взаємодопомога старших молодшим
- громадська думка, традиції, змагання, спільні справи, планування спільних справ
- робота з батьками, традиції класного колективу
- бесіди з школярами, урок, гра, спільні плани

106. Батьківський комітет класу:

- призначає директор
- призначає класний керівник
- призначає заступник директора з навчально-виховної роботи
- обирають на батьківських зборах класу з найактивніших та авторитетних батьків

107. Які з наведених завдань вихователя є зайвими:

- організація і формування дитячого колективу
- підвищення якості знань та зміцнення дисципліни організація і проведення виховної роботи
- оздоровлення дітей
- робота з батьками

108. Готовність дітей адекватно реагувати на виховні впливи називають:

- вихованістю
- виховуваністю
- обдарованістю
- вихованням

109. Позакласна виховна робота – це:

- здійснення в позаурочний час різноманітної діяльності учнів під керівництвом вчителів
- позашкільна виховна робота учнів
- заняття з різних видів мистецтв
- заняття з фізичної культури

110. Виховний захід – це:

- форма організації діяльності колективу і групи
- сукупність дій, спрямованих на досягнення певного виховного ефекту
- створення умов для розвитку творчих здібностей дітей
- технологія управління виховним процесом

111. Завдання позаурочної роботи :

- закріплення, збагачення і поглиблення знань, набутих у процесі навчання, застосування їх на практиці
- оволодіння навичками, уміннями трудової діяльності
- виховна діяльність учнів і батьків
- освітньо-пізнавальна діяльність учнів, вчителя і батьків

112. Форма організації виховання – це:

- різні способи організації виховного процесу
- шлях досягнення визначеної мети
- система виховання
- елемент загального методу

113. Контроль виконує такі функції

- освітню, виховну, розвиваючу, управлінську, діагностичну, стимулюючу, оцінювальну
- сприймання, розуміння, запам'ятовування, узагальнення та систематизація, застосування на практиці
- розуміння, запам'ятовування, узагальнення та систематизація, застосування, контроль
- загальну, індивідуальну, розвиваючу, прогностичну, репродуктивну, ознайомлюючу

112. Якому поняттю відповідає таке твердження: здатність людини здійснювати контроль за власною діяльністю, давати об'єктивну оцінку своїм діям?

- бесіда
- умовляння

- заохочення
- самоконтроль

}

113. Серед запропонованих груп, оберіть групу, у якій перелічено види контролю:

- попередній, поточний, тематичний, періодичний, підсумковий
- тести, заліки, екзамени, колоквиуми, співбесіди
- екзамен, контрольна робота, самостійна робота, тести
- діагностичний, виховний, освітній, розвиваючий, прогностичний

114. Структурними компонентами процесу навчання є:

- цільовий, стимулююче-мотиваційний, змістовий, операційно-дійовий, оцінювально-результативний;
- цільовий, змістовий, результативний;
- цільовий, змістовий, операційно-дійовий, результативний;
- цільовий, стимулююче-мотиваційний, змістовий, операційно-дійовий, контрольньо-регулювальний, оцінювально-результативний

115. Яка схема правильно відображає основні етапи процесу засвоєння знань?

- сприймання – усвідомлення – розуміння - запам'ятовування – узагальнення і систематизація – застосування
- усвідомлення – осмислення – запам'ятовування – застосування
- сприймання – розуміння – застосування
- сприймання – осмислення – запам'ятовування – застосування

116. Підсумковий контроль має на меті

- отримання оперативних даних про рівень знань учнів і якість навчальної роботи на уроці та вирішення завдань управління навчальним процесом
- перевірку рівня засвоєння знань і вмінь учнів за триваліший період навчання
- виявлення й оцінку знань та умінь учнів, засвоєних на кількох попередніх уроках, з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі
- з'ясування загального рівня підготовки учнів з предмета, щоб намітити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності

117. Важливим аспектом контролю є

- зміст
- структура
- перспектива
- знання

118. Індивідуальний характер контролю успішності включає

- привчання учнів систематично виконувати уроки, створення в класі відповідного морально-психологічного клімату, систематичне опитування за допомогою самостійних міні-завдань
- розробку системи опитування, за якої оцінки виставляють і учням, які доповнювали відповіді інших, були активними на уроці
- приділення особливої уваги слабшим учням, спонукання їх до пізнавальної діяльності на всіх етапах уроку

- виявлення знань кожного учня, його успіхів чи невдач; знання рівня самостійності учня в пізнавальному процесі, характеру труднощів, як він їх долає і якої допомоги потребує; особлива увага до учнів з фізичними вадами; вміле формулювання запитань, використання додаткових запитань під час опитування слабших учнів та ін.

119. Гласність контролю – це

- дотримання єдиних розумних норм оцінок з кожного предмета, подолання крайнощів в оцінюванні – надмірної вимогливості або поблажливості
- повідомлення учневі результатів перевірки рівня його знань, обґрунтування виставленої йому оцінки, позитивного і недоліків у його відповіді
- достатня кількість даних для оцінки
- розробка методики контролю, яка б передбачала мінімальні затрати зусиль і часу педагогів та учнів для отримання обов'язкових відомостей, запобігала переобтяженню їх виконанням зайвих завдань

120. Основною метою оцінки вчителем знань учнів є:

- інформувати учнів про їх успіх або неуспіх у конкретній ситуації
- цілеспрямована послідовна передача досвіду іншій людині в спеціально організованих умовах
- спеціальна організація провідного виду діяльності
- правильної відповіді немає

121. Швидкість знаходження варіативних способів застосування досягнутих знань за зміни ситуації – це...

- гнучкість знань
- оперативність знань
- повнота знань
- глибина знань

122. Який компонент містить методи контролю, самоконтролю і взаємоконтролю, якими користується вчитель під час викладання нового матеріалу?

- стимуляційно-мотиваційний
- операційно-діяльнісний
- контрольнорегульовальний
- оцінно-результативний

123. Що є результатом осмислення?

- розуміння
- сприймання
- запам'ятовування
- засвоєння

124. Оволодіння навичками у стандартних умовах є дидактичним завданням..... вправ

- підготовчих
- пробних
- тренувальних
- творчих

125. Що таке діагностична діяльність? (Із запропонованих відповідей оберіть правильну)

- процес розпізнання, вчення про принципи і методи постановки діагнозу
- питання, пов'язані з розробленням навчальних планів та програм дисциплін, організацією і проведенням навчальних занять, цілей, добором методів та засобів навчання, оцінкою результатів
- контроль і оцінювання знань
- процес, під час якого вчитель спостерігає за вихованцями, проводить анкетування, опрацьовує результати спостережень та опитувань і повідомляє про одержані результати з метою описання поведінки учнів, пояснення її мотивів або передбачення поведінки

126. Контроль – це та складова діагностування результатів навчання, яка є...

- засобом одержання зворотної інформації
- констатацією наслідків навчально-пізнавальної діяльності учнів без пояснення їхнього походження
- процедурою виявлення і вимірювання навчальних досягнень учнів
- дидактичним засобом управління процесом навчання

127. Якого принципу необхідно дотримуватись, щоб перевірка й оцінювання знань учнів ґрунтувалися на однаковому дружньому ставленні вчителя до всіх вихованців і відповідали визначеним нормам та критеріям оцінювання?

- об'єктивності
- всебічності
- систематичності
- гласності

128. Критерій оцінки знань, який визначається кількістю всіх елементів знання про вивчений об'єкт:

- об'єктивність
- всебічність
- повнота
- глибина

129. Критерій оцінки знань, під яким розуміють повноту, глибину, оперативність знань:

- об'єктивність
- якість
- систематичність
- всебічність

130. Визначте рівень навчальних досягнень учня, що характеризується первинними уявленнями про предмет вивчення, фрагментарністю відповідей

- початковий
- репродуктивний
- реконструктивний
- творчий

131. За здобуттям інформації в процесі контролю виділяють такі види контролю:

- попередній, поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль
- усний, письмовий, лабораторний
- машинний, безмашинний
- індивідуальний, груповий, фронтальний, комбінований

132. Рівень навчальних досягнень учня, за якого учень здатний вирішувати найпростіші завдання за зразком, відтворювати основний зміст навчального матеріалу, володіти елементарними навчальними вміннями – називається

- початковий
- репродуктивний
- реконструктивний
- творчий

133. За формою організації виділяють такі види контролю:

- попередній, поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль
- усний, письмовий, лабораторний
- машинний, безмашинний
- індивідуальний, груповий, фронтальний, комбінований

134. Під час виконання контрольної роботи учень застосував свій оригінальний метод, який дав йому змогу знайти розв'язки задачі значно коротшим шляхом. Вкажіть рівень діяльності учня у процесі контролю.

- початковий
- репродуктивний
- реконструктивний
- творчий

135. Який контроль передбачає залучення учнів до виявлення та оцінювання знань своїх однокласників?

- фронтальний
- груповий
- самоконтроль
- взаємоконтроль

136. Навчання - це:

- категорія педагогіки
- розділ педагогіки
- галузь педагогіки
- наука

137. Розділ педагогіки, який розкриває наукові основи (принципи, методи, прийоми, форми, засоби) цілеспрямованого впливу на процес навчання - це:

- загальні основи педагогіки
- школознавство
- дидактика
- теорія виховання

138. Вид пізнавальної діяльності, під час якої учні під керівництвом вчителя, або самостійно оволодівають знаннями, уміннями та навичками – це:

- освіта
- навчання
- розвиток особистості
- виховання

139. Метод завжди відповідає на запитання:

- як?
- хто?
- де?
- коли?

140. Система головних дидактичних вимог до навчання, дотримання яких забезпечує його ефективність, називають...

- правилами навчання
- принципами навчання
- законами навчання
- закономірностями навчання

141. Система організації освітньої діяльності, в основі якої лежить органічна єдність і взаємозв'язок викладання й учіння, що спрямована на досягнення цілей навчання й виховання – це

- процес викладання
- виховний процес
- процес навчання
- комунікативний процес

142. Який метод навчання розкриває суть явища, причинно-наслідкові зв'язки, закономірності його розвитку?

- розповідь
- інструктаж
- пояснення
- бесіда

143. Визначте суть методу ілюстрування:

- показ предметів або явища у статистиці
- застосування малюнків, картин, схем тощо для зображення явища
- зображення об'єктів
- зображення явищ у динаміці

144. Оберіть подану нижче ознаку, що відповідає сутності методу спостереження:

- учень втручається у процес, змінює його для глибшого пізнання
- учень не втручається у процес, який сприймає та осмислює
- учень моделює дійсність
- учень визначає подальшу діяльність

145. Який з поданих методів є одним із видів дослідницької самостійної роботи учнів?

- вправи
- робота з книгою
- написання реферату
- гра

146. Рівень навчальних досягнень учня, що характеризується знаннями суттєвих ознак понять, учень оперує ними, розв'язує стандартні завдання, уміє робити висновки, виправляти допущені помилки, однак не вміє переносити і використовувати знання в інших навчальних ситуаціях

- початковий
- репродуктивний
- достатній
- творчий

147. Навчання ефективно впливає на процес розвитку за умови:

- орієнтування його на вже розвинені здібності
- знаходження поза межами можливостей дитини
- знаходження в зоні найближчого розвитку здібностей дитини
- знаходження в зоні актуального розвитку

148. Допоміжні навчально-технічні засоби з їхніми специфічними дидактичними функціями називають...

- засобами навчання
- технічними засобами навчання
- прийомами навчання
- методами навчання

149. Обладнання й апаратура, які застосовують у навчальному процесі з метою підвищення його ефективності – це...

- засоби навчання
- технічні засоби навчання
- прийомами навчання
- методами навчання

150. Ефективність застосування методів навчання в сучасній школі значною мірою зумовлена наявністю...

- авторської навчальної програми
- навчального плану
- матеріально-технічних засобів
- навчальної програми

151. Зазначте рядок, у якому наведено технічні засоби навчання зорової наочності (візуальні).

- аудіокасети, CD-диски
- друковані засоби, моделі
- муляжі
- транспаранти, діапозитиви, діафільми

152. Таблиці, картки для складання таблиць, картини, роздавальний образотворчий матеріал – це види...

- екранних засобів
- друкованих засобів
- технічних засобів
- звукових засобів

153. Сучасне програмне забезпечення комп'ютерів дає змогу творчо працювати учням, використовуючи текстовий, графічний, музичний та інші редактори. Це характеризує використання комп'ютера у навчальному процесі як...

- засобу індивідуалізації навчання
- засобу творчої діяльності
- засобу заохочення до навчання в ігровій формі
- засобу допомоги дітям з дефектами фізичного і розумового розвитку

154. За допомогою комп'ютера можна одержати величезну кількість інформації, яку вчитель може використовувати в навчальному процесі. Це дає змогу використовувати комп'ютер у навчальному процесі як...

- джерело інформації
- засіб індивідуалізації навчання
- засіб оцінювання, обліку та реєстрації знань
- засіб творчої діяльності

155. Який критерій передбачає вміння учня використовувати знання у стандартних однотипних умовах?

- систематичність знань
- повнота знань
- глибина знань
- оперативність знань

156. Педагогічний процес – це:

- процес, який здійснює вчитель в освітньому закладі
- процес набуття учнями необхідних знань, умінь, навичок
- динамічна взаємодія вихователів і вихованців, спрямована на досягнення поставленої виховної мети
- освітній процес

157. Що відіграє вирішальну роль в організації педагогічного процесу?

- наявність у закладі середньої освіти (класі) плану навчально-виховної роботи
- діагностика, постановка завдань, побудова прогнозу, реалізації плану, корекція й аналіз результатів
- висока кваліфікація педагогів і бажання учнів вчитися
- підготовка учнів

158. Органом колегіального управління стратегією розвитку педагогічного процесу на науковій основі у закладі середньої освіти є:

- методичне об'єднання
- засідання

- педагогічна рада школи
- виробнича нарада

159. Функціями управління є

- організаційні, педагогічні, соціально-психологічні, економічні
- освітні, виховні, навчальні, розвивальні
- планування, організація, координування, контроль, регулювання, облік, аналіз
- інструктаж, нормування, різні розпорядчі акти

160. Визначте основні форми методичної роботи в закладі середньої освіти:

- відкриті уроки, методичні кабінети, педагогічні читання
- інструктаж, нормування, різні розпорядчі акти
- науково-практичні конференції, диспути, педагогічні читання
- екскурсія, факультатив, семінар

161. Вивчення передового педагогічного досвіду, атестування педагогічних кадрів, анкетування та інтерв'ювання, підготовка, друкування матеріалів про діяльність педагогічного колективу належать до:

- вербальних методів управлінської діяльності
- дослідницьких методів
- ілюстративно-показових методів управління
- техніко-технологічних методів

162. Яка періодичність проходження педагогічними працівниками курсового підвищення кваліфікації?

- один раз у 5 років
- один раз у 3 роки
- щорічно
- у залежності від бажання та фахової підготовки

163. Хто очолює педагогічну раду школи?

- кого оберуть учителі: це виборна посада
- той, кого призначить директор
- заступник директора школи
- директор школи

164. Виберіть відповідь, у якій наведені основні види планування в закладі середньої освіти:

- тематичне, календарне, річне
- фронтальне, річне планування виховної роботи, перспективне
- індивідуальне, річне, поточне
- перспективне, річне, поточне

165. Хто з керівників школи організовує та контролює процес навчання школярів, їх загальноосвітню і трудову підготовку, перевіряє виконання навчальних планів і програм, здійснює керівництво методичною роботою з учителями школи:

- директор школи
- заступник директора з виховної роботи

- заступник директора з навчальної роботи
- помічник директора з господарської частини

166. Оберіть метод вивчення передового педагогічного досвіду:

- спостереження за роботою вчителя
- перегляд фрагментів фільмів
- перегляд методичної літератури
- дослідження з певних тем

167. Професійна компетентність педагогічного працівника – це:

- знання основ управління навчальним закладом
- вирішення конфліктних ситуацій
- знання основ педагогіки і психології дітей
- матеріально-технічна база освітнього закладу

168. Основні форми методичної роботи в закладі середньої освіти

- індивідуальна, колективна
- планова, спонтанна
- позапланова, фронтальна
- опорна, адміністративна

169. Методична робота спонукає вчителя до:

- підвищення наукового рівня вчителя, його підготовка до засвоєння змісту нових програм і технологій їх реалізації, постійне ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічних дисциплін і методик викладання, вивчення і впровадження у шкільну практику передового педагогічного досвіду
- творче виконання перевірених рекомендацій, збагачення новими, прогресивними й досконалими методами і засобами навчання, вдосконалення навичок самоосвітньої роботи вчителя, надання йому кваліфікованої допомоги з теорії та практичної діяльності
- поглиблення філософсько-педагогічних знань, спрямованих на відродження й розвиток національної освіти в Україні, вивчення педагогічної теорії та методики навчання і виховання, психології, етики, естетики, поглиблення науково-теоретичної підготовки з предмета і методики його викладання
- підвищення свого фахового рівня; сприяє взаємному збагаченню членів педагогічного колективу педагогічними знахідками, дає змогу молодим учителям вчитися педагогічній майстерності у старших і досвідченіших колег, забезпечує підтримання в педагогічному колективі духу творчості, прагнення до пошуку

170. Оберіть групу принципів управління:

- державотворення, демократизації, гуманізації, компетентності, оптимізації
- наочності, науковості, систематичності, зв'язку теорії з практикою
- природовідповідності, народності, етнізації
- гнучкість, ясність, оптимальність

171. Оберіть принцип управління, суть якого в тому, що діяльність усіх ланок закладів освіти спрямовується на утвердження і розвиток державності України, піднесення рівня їх діяльності до міжнародних стандартів

- державотворення

- компетентності
- оптимізації
- демократизації

172. Принцип управління, що означає заміну командно-адміністративних методів управління демократичними, розширення прав учителів та органів громадського самоврядування

- державотворення
- компетентності
- оптимізації
- демократизації

173. Методи управління класифікують:

- організаційні, соціально-психологічні, економічні, педагогічні
- наочні, словесні, практичні
- репродуктивні, реконструктивні, дослідницькі
- логічні, синтетичні, аналітичні

174. До педагогічних методів управління віднесено:

- інструктаж, нормування, різні розпорядчі акти
- науково-практичні конференції, диспути, педагогічні читання
- творчі звіти учителів, анкетування, інтерв'ю
- преміювання, бюджетного управління, економічного планування

175. Школотзнавство це

- галузь педагогічної науки, що має своєю метою дослідження змісту і методів управління шкільною справою, розкриття особливостей системи керівництва школою, організації її роботи
- врахування під час організації освітнього процесу в закладах освіти досягнень педагогіки, психології, методик викладання навчальних предметів, фізіології, гігієни, кібернетики та інших наук, які дають змогу здійснювати цей процес на наукових засадах
- інспектування школи
- поліпшення фахової підготовки педагогічних кадрів

176. Внутрішкільне управління – це...

- внутрішкільне керівництво і контроль
- керівництво навчально-виховною роботою школи
- особливий вид людської діяльності
- це діяльність керуючої системи, яка спрямована на створення умов, необхідних для такого функціонування і розвитку педагогічного процесу, який дозволяє реалізувати мету закладу

177. Дайте правильне визначення «плануванню»

- це функція управління, що полягає у визначення цілей навчального закладу та розробці програм їх досягнення
- постановка мети діяльності школи
- довготерміновий очікуваний результат
- структура комплексної цільової програми школи

178. Інспектування шкіл може бути:

- спонтанним, реабілітаційним, виховним
- освітнім, загальним, індивідуальним
- фронтальним, вибіркоким, тематичним
- основним, плановим, позаплановим

179. Внутрішкільний фронтальний контроль спрямований на

- поглиблене вивчення будь-якого конкретного питання у системі діяльності педагогічного колективу, групи учителів чи окремого педагога
- вивчення роботи окремого вчителя, класного керівника, вихователя
- всебічне вивчення діяльності педагогічного колективу, методичного об'єднання, окремого вчителя
- вивчення стану у і якості викладання окремого предмета в одному класі, або у паралельних класах, або в цілому по школі

180. Державна атестація закладу – це

- перевірка його діяльності щодо забезпечення загальної середньої освіти, організаційної роботи, розстановки й використання педагогічних кадрів, стану внутрішкільного керівництва, методичної роботи, системи праці вчителів, уроків та інших форм організації навчання
- перевірка, що спрямована на поглиблене вивчення, вирішення важливої проблеми певною групою закладів
- перевірка усіх сторін діяльності ЗСО, що дає змогу оцінити роботу педагогічного колективу, зробити правильні висновки, встановити передумови успіхів і причини недоліків у діяльності педагогічних працівників
- основна форма державного контролю за діяльністю закладів середньої освіти усіх типів і форм власності

181. Мета внутрішкільного контролю

- довести фінансово-господарську діяльність закладу освіти до ідеалу
- домогтися оптимальної відповідності діяльності школи державним стандартам
- чітко і правильно ведення шкільної документації, своєчасна та оперативна обробка отриманої інформації, дотримання принципу доступності й зіставлення облікових даних
- забезпечення системи і єдності вимог

182. Види внутрішкільного контролю

- класно-загальноючий, фронтальний, тематичний, персональний, оглядовий
- плановий, спонтанний, урядовий, методичний
- колективний, учнівський, документальний, паралельний
- вчительський, адміністративний, батьківський, департаментський

183. До методів контролю відносять

- лекція, бесіда, диспут, відвідування виховних заходів
- словесні, практичні, наочні, методи заохочення
- методи покарання, стимулювання, методи формування інтересів до діяльності, методи графічного контролю

- спостереження, перевірка документації, опитування, тестування, ретроспективний розбір

184. Принцип ініціативи й активності передбачає

- створення в закладі освіти належних умов для забезпечення його працівникам можливостей для ефективної діяльності
- наявність ділових якостей у керівництві закладу освіти та створення умов для творчих пошуків усіма педагогами
- широку загальну ерудицію, високий рівень професіоналізму, врахування реальних умов праці дають змогу керівникові творчо вирішувати складні педагогічні завдання
- повну відповідальність за навчально-виховну діяльність перед державними органами

185. Принцип науковості передбачає

- врахування під час організації навчально-виховного процесу в закладах освіти досягнень педагогіки, психології, методик викладання навчальних предметів, фізіології, гігієни, кібернетики та інших наук, які дають змогу здійснювати цей процес на наукових засадах
- діяльність усіх ланок закладів освіти спрямовується на утвердження і розвиток державності України, піднесення рівня їх діяльності до міжнародних стандартів
- налагодження гуманних стосунків у ланках взаємовідносин
- постановку перед педагогічним і учнівським колективами близької, середньої й далекої перспектив, розв'язання конкретних завдань для їх досягнення

186. Під інспектуванням діяльності закладів освіти розуміється

- система державного контролю за станом виконання закладами й установами освіти постанов, директив і вказівок уряду в галузі освіти, навчальних планів та програм, інструкцій, наказів і розпоряджень керівних органів з одночасною практичною допомогою тим, кого контролюють, вжиттям заходів щодо запобігання й усунення недоліків
- забезпечення загальної середньої освіти молоді, організаційної роботи, розстановки й використання педагогічних кадрів; стан внутрішкільного керівництва, методичної роботи; систему праці вчителів, уроки та інші форми організації навчання
- система контролю за станом виховної роботи, зокрема трудового виховання і навчання у школі, діяльність учнівського самоврядування, позакласної та позашкільної роботи з учнями; зв'язок школи з сім'єю і громадськістю; навчально-матеріальну базу школи, виконання планових бюджетних витрат; облік роботи і звітність школи; адміністративно-господарську діяльність
- система створення умов для творчого зростання педагогічних працівників, пошуку та використання ними ефективних форм і методів навчання та виховання

187. Процес виховання підпорядковується

- певним правилам і має свої закономірності
- цілям та завданням виховання
- меті, змісту, методам й формам виховання
- управлінню виховною діяльністю

188. Закономірності виховання це

- соціально-економічні та політичні ситуації, рівень культури в суспільстві, його потреби у відповідних фахівцях
- об'єктивні, суттєві, стійкі та повторювані зв'язки між складовими компонентами процесу виховання, які сприяють ефективному його функціонуванню
- формування в громадян українську ментальність, національної свідомості та самосвідомості
- специфічний вид соціальної діяльності, підпорядковується певним правилам

189. Оберіть групу закономірностей процесу виховання

- позитивні та негативні
- цілісні та комунікативні
- процесуальні та ситуативні
- зовнішні та внутрішні

190. Принципи виховання це

- взаємозв'язок між характером діяльності, спілкування вихованців і результатом виховної роботи
- урахування досягнень розвитку сучасної педагогіки і психології у вихованні
- необхідність врахування у виховній роботі різноманітних факторів формування особистості
- загальні провідні положення, які визначають мету, ідеали, зміст, методику та організацію процесу виховання

191. Принципи повинні задовольняти певні вимоги, а саме:

- цілісність процесу виховання і взаємозалежність його компонентів
- обов'язковість, комплексність, рівнозначність
- залежність результатів виховання не тільки від виховної діяльності, а й від реальних умов, взаємодії з ними в конкретних процесах і ситуаціях
- розвиток національної гордості вихованця, врахування кращих традицій виховання українського народу

192. Визначте основні вимоги до принципу оптимізації виховного процесу

- використання у виховній роботі кращих традицій виховання українського народу, систематичне ознайомлення вихованців із суспільно-політичними подіями у країні та світі, залучення їх до активної участі в суспільному житті освітньо-виховної системи та держави
- комплексний підхід до визначення змісту виховання; диференційований та індивідуальний підхід до вихованців; конкретизація цілей і завдань виховання з урахуванням ідеалів, традицій виховання, ціннісних орієнтацій українського народу, індивідуально-психічних особливостей вихованців; добір таких методів, засобів та організаційних форм, які дають змогу найбільш успішно вирішувати поставлені завдання за визначений час та ін.
- вивчення та врахування інтересів і потреб вихованців; широке застосування логіки виховного процесу і структурування змісту виховання; вміле врахування особливостей майбутньої діяльності вихованців для їх самовдосконалення; широке впровадження у навчально-виховний процес сучасних технологій виховання тощо
- чітке усвідомлення вихователями цілей і завдань виховання; тісний зв'язок виховного процесу в навчальному закладі із життям країни і суспільства; плановість і чітка

організація з боку педагога виховної роботи, недопущення стихійності в доборі та використанні засобів, форм, прийомів і методів вирішення виховних завдань

193. Методи виховання це

- опора на позитивні якості в колективі та особистості вимагає зосередження основної уваги вихователів на позитивних якостях вихованця, їх зміцненні й розвитку з метою творчого вдосконалення
- конкретні шляхи впливу на свідомість, почуття, волю, поведінку вихованців з метою вирішення педагогічних завдань у процесі спільної діяльності вихованців і вихователів
- вид суспільної діяльності, який може впливати на особистість у певному напрямі
- нерозривний зв'язок виховання з культурними надбаннями всього людства і рідного народу
- певний вплив на особистість дитини з урахуванням її вікових можливостей і розвитку

194. Прийом виховання це

- удосконалення методів, що є необхідною умовою будь-якого процесу виховання
- частина, елемент загального методу, необхідний для ефективнішого застосування методу в конкретній ситуації
- система прийомів і засобів, що використовуються для досягнення визначеної мети
- шлях досягнення визначеної мети

195. Засоби виховання це

- особливості розвитку і становлення національної культури і її взаємозв'язок із загальнолюдською
- інтегрованість української культури у європейський та світовий простір, створення для цього необхідних передумов, формування у дітей відкритості, толерантного ставлення до культури, мистецтва, цінностей інших народів
- вид суспільної діяльності, який може впливати на особистість у певному напрямі
- забезпечення доцільної єдності вимог вихованця з боку вихователів; створення оптимальних умов для вияву самостійності вихованця при розв'язанні виховних завдань
- моделювання на основі індивідуальних потенційних можливостей групових та індивідуальних програм розвитку, стимулювання фізично-оздоровчої, предметно-практичної, навчально-пізнавальної, соціально-комунікативної, орієнтаційно-оцінної діяльності вихованців

196. Педагогіка це наука про

- виховання людини в сучасному суспільстві
- способи наукового пізнання
- психологічні особливості особистості
- фізіологічні закономірності розвитку особистості

197. Принцип гуманізації характеризує:

- виховання працьовитості
- вседозволеність
- розвиток пізнавальних сил учнів
- повага права людини бути самим собою

198. Метод переконання – це

- спосіб впливу на свідомість школяра з метою формування поглядів, ідеалів, звичок
- управління діяльністю учнів
- вплив на свідомість, почуття і поведінку учнів
- оцінка тих кращих якостей, які проявилися у навчанні та вчинках школяра

199. Заохочення – це

- емоційно-словесний вплив на вихованців
- несхвалення і негативна оцінка дій і вчинків особистості
- залучення вихованців до вироблення правильних оцінок і суджень
- спосіб педагогічного впливу на вихованця з метою стимулювання позитивної поведінки

200. Якому поняттю відповідає таке твердження: здатність людини здійснювати контроль за власною діяльністю, давати об'єктивну оцінку своїм діям?

- бесіда
- умовляння
- заохочення
- самоконтроль

201. Процес виховання – це

- цивілізоване соціально орієнтоване ставлення до життя, суспільства, людей, праці
- система виховних заходів, спрямованих на формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості
- суспільної активності для повної самореалізації та самоствердження в житті при дотриманні норм моралі і права
- педагогічна взаємодія – передача (обмін) теоретичних та практичних знань (освіта) і духовних цінностей

202. Основними ознаками процесу виховання є

- системність, цілісність, двосторонність, комплексність, гуманність, планомірність, націленість на конкретний результат, неперервність, тривалість і організованість
- принциповість, активність, самостійність, приналежність до певного етносу, толерантність
- перевиховання, самопокарання, самозаохочення, оптимізм
- глибинна сутність виховного процесу, особистісне формування, багатогранність завдань

203. Рушійними силами процесу виховання є

- особливості розбудови України взагалі та системи закладів освіти зокрема; перебудова економіки на ринкових засадах
- вплив природного середовища; відродження національних традицій, народної педагогіки
- сукупність суперечностей, розв'язання яких сприяє вирішенню нових виховних завдань
- цілеспрямована діяльність засобів масової інформації; діяльність закладів культури

204. Загальна мета виховання – це

- формування всебічно і гармонійно розвиненої, соціально-активної особистості, яка у своїй життєдіяльності керуватиметься загальнолюдськими і ментально-національними цінностями
- набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу
- досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді незалежно від національної належності особистісних рис громадян Української держави
- озброєння особистості нормами моральної поведінки, формування почуттів і переконань, вмінь та навичок моральної поведінки

205. Оберіть групу завдань розумового виховання

- озброєння особистості нормами моральної поведінки, формування почуттів і переконань, вмінь та навичок моральної поведінки
- створення оптимальних умов для розвитку фізично здорового організму людини, вироблення санітарно-гігієнічних умінь та навичок, виховання волі та спритності, формування стійкого інтересу і потреби турботи про власне здоров'я
- формування почуття прекрасного, виховання любові до природи та створеної краси, виховання стійких оцінювальних критеріїв та емоційно-естетичного ставлення до творів мистецтва, оволодіння знаннями і вміння творити прекрасне у житті
- формування наукового світогляду у молоді, основу якого становлять професіоналізм, моральність, патріотизм і законслухняність, оволодіння знаннями, уміннями і навичками з основ наук, розвиток інтелектуальних потенціальних можливостей особистості, оволодіння методами самостійної пізнавальної діяльності

206. Назвіть функції процесу виховання

- навчальна, виховна, розвиваюча
- статусно-позиційна, формувально-розвивальна, мотиваційно-мобілізаційна, профілактико-перевиховна, оцінно-контрольна
- комунікативна, організаційна, перевиховна, наукова
- поняттєва, формуюча, мотиваційна, корегувальна, психолого-педагогічна

207. Вихованість особистості це

- сформованість наукового світогляду, національної самосвідомості
- переведення виховання в самовиховання, у самостійну реалізацію життєвих програм
- патріотизм, громадська активність, відповідальність, працьовитість
- показник ефективності та якості освітнього процесу

208. Метою самовиховання є

- педагогічний процес, специфічність і унікальність якого полягає в тому, що в ньому і суб'єкт і об'єкт виховання є однією особою
- досягнення вихованцем згоди із самим собою, пошуку смислу життя, самоактуалізація і самореалізація потенційних можливостей та активне самоутвердження у суспільному житті
- формування і розвиток особистісних орієнтацій, їх узгодження із загальнолюдськими, національними та професійними цінностями
- свідома, систематична діяльність особистості спрямована на вироблення в собі бажаних позитивних рис й усунення негативних

209. Оберіть групу організаційних форм виховної діяльності

- урок, факультатив, секція, перерва
- екскурсія, диспут, акції милосердя, походи, вікторини, бесіди, виставки
- танцювальний гурток, музична школа, спортивні заняття
- конференції, бібліотека, театр, лекції, кінофільми

210. Позакласна робота це

- спосіб організації кожного виду діяльності
- організація виховної діяльності, що передбачає одиничне у змісті конкретної форми виховної роботи
- форми виховної роботи, які, як правило, здійснюються переважно в певному середовищі
- різноманітна освітня і виховна робота, спрямована на задоволення інтересів дітей, організована в позаурочний час педагогічним колективом ЗСО

211. Оберіть класифікацію форм виховної роботи за ознаками

- індивідуальні, групові, масові, культурні, спортивні, політичні, позакласні, позашкільні
- позааудиторні, наукові, реферативні, конкурсні
- позанавчальні, позаурочні, домашні, перспективні
- образні, формуючі, функціональні, специфічні, особливі, суспільні, змістові

212. Суть белл-ланкастерської системи полягає

- у роботі з усім класом за певним розкладом
- у вияві індивідуального темпу навчальної роботи
- у роботі однієї групи учнів з різним рівнем підготовки
- у взаємному навчанні старшими молодших

213. Оцінювання знань це

- визначення й вираження в умовних одиницях (балах), а також в оціночних судженнях учителя знань, умінь та навичок учнів відповідно до вимог шкільних програм
- система певних показників, які відображають їх об'єктивні знання, уміння та навички
- віра педагога в можливість учнів навчатися (вміння переконати їх у тому, що вони здатні навчатися); розповідь про можливі труднощі перед вивченням матеріалу, висловлення сподівання, що вони будуть подолані; оптимістичне ставлення до навчальних успіхів і невдач учнів
- найгостріший інструмент, використання якого потребує величезного вміння і культури

214. Рівень знань як критерій оцінки може бути

- опитувальний, оптимістичний, формуючий
- свідомий, освітній, порівняльний
- репродуктивний, реконструктивний, творчий
- конструктивний, аналітичний, предметний

215. Норми оцінок – це

- єдині вимоги до якості усних, письмових і практичних робіт учнів
- конкретні вимоги, які регулюють виставлення оцінок з різних навчальних предметів за усну відповідь чи письмову роботу
- фактичний рівень знань, умінь та навичок, співвідношення його з еталонними

- використання результатів перевірки для вдосконалення навчального процесу, подолання орієнтації на середній бал

216. Підсумковим видом контролю є

- графічна робота
- конкурсний відбір
- контрольна робота
- іспит

217. Зміст і методика контролю на всіх етапах навчання спонукають учнів до

- пізнавальної діяльності, сприяти їх самостійності та активності, свідомому засвоєнню знань, умінь і навичок
- уміння користуватися вимірювальними інструментами, контрольними приладами, рисунками й технологічними картами
- уміння самостійно працювати
- засвоєння трудових операцій, умінь та навичок

218. У сучасних національних ЗСО прийнято систему оцінювання знань

- стобальну
- дванадцятибальну
- п'ятибальну
- критеріальну

219. Щоб об'єктивно оцінити знання учнів, треба

- провести урок-залік з використанням диктофона або кодоскопа
- відтворити знання про явище, закон чи формулу
- перевірити засвоєння теоретичного матеріалу та вміння застосовувати його у стандартних і нестандартних ситуаціях
- унеможливити спілкування між учнями

220. У навчальному процесі застосовують такі види диференціювання

- за здібностями, відсутністю здібностей, майбутньою професією, інтересами учнів, талантами дітей
- за складністю, системністю, науковістю, доступністю
- за характером завдань, їх видами, перевагами, репродуктивністю
- за циклом, розділом навчального матеріалу, роком його вивчення

221. Диференційоване навчання у практичній діяльності вчителя може виражатися

- в тому, що зміст і методика навчання є предметом вивчення спеціальних галузей педагогіки
- в тому, що всі учні отримують завдання однакової складності, але слабшим з них на час їх виконання надають індивідуальну допомогу, або слабшим учням дають окремі, посилені для них завдання
- в тому, що за змістом можна за кількістю завдань, за ступенем їх складності, за ступенем самостійності виконання
- в здійсненні навчання в умовах поділу класу на групи залежно від рівня навчальних можливостей учнів

222. Визначте групу типів індивідуальної обдарованості особистості

- морально-психологічний, науковий, цільовий, діяльнісний
- груповий, перспективний, репродуктивний, позашкільний
- раціонально-мислительний, образно-художній, раціонально-образний, емоційно-почуттєвий
- контрольований, системний, однозначний, категоріальний

223. Неуспішність у навчанні – це

- невиконання вимог (або однієї з них) на одному з проміжних етапів того відрізка навчального процесу, який є тимчасовою межею для визначення успішності
- невідповідність підготовки учнів вимогам змісту освіти, фіксована через певний період навчання (вивчення розділу, в кінці чверті, півріччя)
- неможливість відтворити визначення понять, формул, доведень, викласти систему понять, відійти від готового тексту
- пасивність і відволікання в ті моменти уроку, коли триває пошук, потрібні напруження думки, подолання труднощів;

224. Вирішальним у запобіганні й подоланні неуспішності учнів є

- новий вид роботи з поступовим ускладненням її від заняття до заняття
- усвідомлення вчителем державної значущості цієї проблеми
- ознайомлення вчителів з методикою подолання неуспішності, єдність їх дій
- належна підготовка вчителя до такого виду діяльності

225. Яке дидактичне поняття визначають як навчальну книгу, в якій розкривається зміст навчального матеріалу певного предмета відповідно до вимог діючої програми?

- навчальний план
- навчальна програма
- навчальний посібник
- підручник

226. Дайте визначення поняття підручник. Із запропонованих відповідей виберіть правильну.

- книги, в яких подаються тексти та поза текстові елементи певної навчальної дисципліни, з якими повинні ознайомитися учнів
- навчальна книга, в якій подано зміст навчального матеріалу, що не відповідає вимогам діючої програми, а виходить за її межі, визначено додаткові завдання, спрямовані на розширення пізнавальних інтересів учнів, розвиток їх самостійної пізнавальної діяльності
- Державний документ, в якому подано характеристика змісту навчального матеріалу із зазначенням розділів, тем, орієнтовної кількості годин, відведених на їх вивчення
- навчальна книга, в якій розкривається зміст навчального матеріалу з певного предмета відповідно до вимог діючої програми

227. В якій частині навчальної програми розкриваються освітньо-виховні завдання навчального предмету, його місце в системі освіти? Із запропонованих відповідей виберіть правильну.

- програма для кожного класу
- зміст

- додаток
- пояснювальна записка

228. Відставання у навчанні – це

- невідповідність підготовки учнів вимогам змісту освіти, фіксована через певний період навчання (вивчення розділу, в кінці чверті, півріччя)
- невиконання вимог (або однієї з них) на одному з проміжних етапів того відрізка навчального процесу, який є тимчасовою межею для визначення успішності
- неможливість пояснити мету виконуваної справи, вказівок правила, пропуск дій, плутанина їх порядку, неможливість перевірки отриманих результатів і ходу роботи
- неможливість швидкого темпу навчання з окремих дисциплін, відтак створення спеціальних груп навчання, складання тестів з окремих дисциплін

229. Визначте компоненти змісту освіти, обравши правильну відповідь.

- поняття, терміни, факти, закони і закономірності, правила, наукова картина світу
- знання, уміння, навички
- система знань про природу, суспільство, способи діяльності, досвід практичної діяльності, досвід творчої діяльності
- система знань про природу, суспільство, способи діяльності, досвід практичної діяльності, досвід творчої діяльності, досвід ціннісного ставлення до навколишнього світу

230. Якому із наведених понять відповідає таке визначення: оволодіння людиною знаннями, уміннями і навичками, досвідом творчої діяльності без проходження систематичного курсу навчання в освітньому закладі.

- самоосвіта
- навчання
- виховання
- зміст освіти

231. Вкажіть педагогічне поняття, яке визначають як сукупність знань та умінь про природу, суспільство і людину

- зміст освіти
- загальна освіта
- професійна освіта
- політехнічна освіта

232. Серед наведених нижче педагогічних понять виберіть ті що є видами освіти

- професійна, політехнічна, загальна
- заочна, очна, вечірня
- системна, інтернаціональна, національна
- пояснювально-ілюстративна, проблемна, програмована

233. Професійна придатність учителя – це:

- необхідний комплекс умінь, які набуваються у процесі здобуття вищої освіти
- показник рівня засвоєння вчителем спеціальних знань
- необхідний комплекс здібностей, фізичних, нервово-психічних і моральних якостей, що потрібні для набуття певних робочих функцій і успішної діяльності у сфері освіти
- компетентність

234. *Фактори розвитку особистості:*

- рівень знань з навчальних дисциплін
- інтерес до навчання
- спадковість, середовище, виховання
- статусне положення особистості

235. *Соціалізація – це:*

- реалізація творчих здібностей особистості
- пристосування живого організму до умов середовища
- розвиток індивідуальних особливостей особистості
- інтеграція особистості в соціальну систему

236. *Соціальний індивід, який формується в результаті засвоєння людиною суспільних форм свідомості та поведінки це:*

- людина
- персона
- особистість
- індивідуальність

237. *Обов'язкові умови розвитку та найважливіші характеристики особистості це:*

- належність особистості до суспільства, активність, діяльність, спілкування, навчання, виховання
- спільна людська діяльність
- спілкування
- навчання

238. *Процес росту та дозрівання людського організму, що протікають у тісному взаємозв'язку з психічним розвитком та впливають на нього, це:*

- виховання особистості
- формування особистості
- розвиток особистості
- соціалізація особистості

239. *Розгорнутий у часі процес кількісних і якісних змін в організмі та психіці людини, її мисленні, почуттях і поведінці, що є результатом біологічних процесів в організмі та впливів навколишнього середовища, це:*

- розвиток особистості
- виховання особистості
- формування особистості
- соціалізація особистості

240. *Характерним аспектом розвитку особистості є:*

- реалізація виборчого права
- фінансова незалежність
- розширення поглядів, зміцнення переконання
- створення сім'ї

241. *Формування особистості включає в себе:*

- навчання та виховання
- освіту, навчання та виховання
- спадковість та освіту
- процеси росту і дозрівання організму (розвитку), також організоване виховання, стихійні впливи та особисту активність

242. У педагогіці виділяють такі види формування особистості:

- стихійне
- стихійне, цілеспрямоване та самоформування
- цілеспрямоване
- стихійне, цілеспрямоване

243. Особистість формується в результаті складної дії факторів:

- темперамент, здібності, особливості пізнавальної діяльності
- характер, воля, почуття, виховання
- спадковість, оточуюче середовище, виховання
- виховання, розвиток, життєва позиція

244. Передача від батьків до дітей певних природних якостей та психологічних особливостей – це:

- виховання
- спадковість
- суспільне середовище
- уміння

245. Вхідження індивіда в соціальні стосунки, яке здійснюється шляхом засвоєння соціального досвіду і його відтворення у діяльності ц спілкуванні називається:

- виховання
- формування особистості
- соціалізація
- інтеграція

246. Розвиток – це:

- збільшення росту і маси тіла дитини
- кількісні та якісні зміни в організмі людини
- стихійний процес, незалежний від волі людини
- пристосування до умов життя

247. Структура курсу «Педагогіка» складається із таких розділів:

- сурдопедагогіка, порівняльна педагогіка, логіка, етика
- вікова педагогіка, етнопедагогіка, методика викладання
- загальні основи педагогіки, теорія виховання, дидактика, школознавство
- школознавство, логопедія, історія педагогіки, етика

248. Що розуміють під поняттям «зміст освіти»? Виберіть найбільш повну і правильну відповідь:

- це система наукових знань, умінь і навичок, оволодіння якими забезпечує всебічний розвиток розумових і фізичних здібностей школярів, формування їх наукового світогляду, моралі і поведінки, підготовку до суспільного життя, до праці
- це створена упродовж віків самим народом система знань, умінь і навичок
- це здобуті суспільством знання про природу, суспільство, мислення, техніку й способи діяльності
- це правила, яких повинні дотримуватися учні в навчанні

249. Індивідуальність – це

- цілісна характеристика окремої людини, її оригінальність, самобутність її психічного складу
- процес становлення та формування її особистості під впливом зовнішніх і внутрішніх, керованих і некерованих чинників
- соціальний індивід, що поєднує в собі риси загальнолюдського, суспільно значущого та індивідуально-неповторного
- становлення людини як соціальної істоти внаслідок впливу середовища і виховання на внутрішні сили розвитку

250. Людська особистість розвивається в таких напрямках

- анатомо-фізіологічному, психічному, соціальному
- внутрішньо, зовнішньо, морально
- морально, духовно, пізнавально
- самовдосконалення, взаємодія, соціальний

251. Вкажіть відповідь, у якій правильно визначено види діяльності школярів:

- праця на навчально-дослідній ділянці, суспільно корисна праця
- побутова, виконання домашніх завдань, гра
- ігрова, навчальна, продуктивна
- самообслуговування у школі, побутова, продуктивна

252. Діяльність - це

- спосіб буття людини у світі, її здатність вносити в дійсність зміни
- мета, відповідно до якої предмет перетворюється на об'єкт, на який спрямовано діяльність
- суб'єкт з його потребами
- оптимальний режим навчання

253. Оберіть групу чинників соціалізації:

- зовнішні, внутрішні, керовані
- некеровані, цілеспрямовані, організовані
- домінуючі, перспективні, поточні
- макрочинники, мезочинники, мікрочинники

254. У перекладі з грецької педагогіка означає:

- управління
- відтворення
- дітоводіння
- закріплення

255. *Творцем класно-урочної системи навчання є:*

- К. Д. Ушинський
- Я.А.Коменський
- Платон
- В.О.Сухомлинський

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ/ІСПИТУ З КУРСУ

1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

1. Предмет і завдання педагогіки. Її взаємозв'язок з іншими науками.
2. Основні категорії педагогіки, їх коротка характеристика.
3. Характеристика структури і галузей педагогічної науки.
4. Характеристика методів науково-педагогічного дослідження.
5. Характеристика основних понять теми «Розвиток, виховання і формування особистості».
6. Основні закономірності розвитку дитини.
7. Соціальна сутність особистості. Основні чинники її формування.
8. Роль спадковості і середовища в формуванні особистості.
9. Поняття про формування особистості. Роль виховання в цьому процесі.
10. Фактори, що впливають на розвиток і формування особистості.
11. Вікова періодизація дітей та юнацтва в педагогіці.

2. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

1. Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості. Мета виховання.
2. Система виховної роботи в школі, її орієнтовний зміст.
3. Закономірності виховання, їх коротка характеристика.
4. Принципи виховання. Їх коротка характеристика.
5. Характеристика принципів виховання учнівської молоді (трьох за вибором студента).
6. Поняття про методи виховання, різноманітні підходи до їх класифікації.
7. Методи формування свідомості особистості, їх характеристика.
8. Методи організації діяльності і формування досвіду громадської поведінки, їх характеристика.
9. Методи стимулювання діяльності і поведінки, їх характеристика.
10. Форми виховання і їх класифікація. Структура КТС.
11. Ознаки колективу, його структура.
12. Динаміка і стадії розвитку колективу. Шляхи розвитку колективу (система перспективних ліній, традиції колективу тощо).
13. Поняття про науковий світогляд, його основні риси, шляхи формування.
14. Розумове виховання. Його завдання і зміст. Знання, уміння і навички – основа розумового виховання.
15. Етика як основа морального виховання особистості. Завдання, зміст і форми морального виховання в школі.
16. Роль статевого виховання в моральному становленні особистості.
17. Система трудового виховання в школі. Основні види трудової діяльності учнів. Профорієнтація в школі, її характеристика.
18. Економічне виховання учнів, його роль у підготовці школярів до трудової діяльності. Форми економічного виховання в школі.
19. Естетика як основа естетичного виховання в школі. Його джерела і завдання. Позакласна робота з естетичного виховання.
20. Зміст і форми фізичного виховання учнів.
21. Завдання, зміст і форми правового виховання школярів.
22. Завдання, зміст і форми екологічного виховання учнівської молоді.
23. Класний керівник — організатор виховної роботи в класі, його основні функції та завдання. Планування й облік виховної діяльності класного керівника.
24. Зміст, методи, прийоми та форми позакласної виховної роботи з учнями.
25. Зміст і форми позашкільної виховної роботи з учнями.
26. Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості в світлі останніх документів про школу.

3. ДИДАКТИКА

1. Цілісний педагогічний процес, його основні компоненти.
2. Поняття про дидактику та її основні категорії.
3. Поняття про процес навчання, його двобічний характер.
4. Характеристика структури процесу засвоєння знань.
5. Види навчання, їх характеристика.
6. Закономірності навчання, та їх характеристика.
7. Зміст освіти в українській національній школі.
8. Характеристика навчальних планів, програм, підручників (з фаху).
9. Загальна, професійна та фахова освіта.
10. Поняття про принципи навчання. Характеристика трьох з них (за вибором студента).
11. Науковість, свідомість й активність учнів у навчанні, наочність як важливі принципи навчання.
12. Поняття про методи навчання та їх класифікації.
13. Методи організації та проведення навчально-пізнавальної діяльності.
14. Методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності.
15. Методи контролю і самоконтролю в навчанні, їх характеристика.
16. Поняття про форми організації навчання, їх класифікації.
17. Класно-урочна система Я. А. Коменського.
18. Типологія і структура уроків. Характеристика типів уроків (комплексний, контрольний, проблемний, подача нового матеріалу тощо).
19. Урок як основна форма організації навчального процесу. Тематичне і поурочне планування уроків.
20. Аналіз уроків.
21. Лекції, семінари і практикуми як організаційні форми навчання.
22. Гуртки, факультативи й екскурсії як організаційні форми навчання.
23. Індивідуальні і групові консультації як форми розвитку учнівських навчальних можливостей, попередження неуспішності.
24. Оцінка й облік результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.
25. Домашня робота учнів, її норми. Подолання неуспішності в школі.

4. ШКОЛОЗНАВСТВО

1. Принципи управління і керівництва школою.
2. Органи освіти, їх функції в управлінні школами.
3. Керівництво навчально-виховною роботою школи.
4. Педагогічна рада школи, зміст і організація її роботи.
5. Методична робота в школі, її роль у зростанні педагогічної майстерності вчителів.
6. Поняття про педагогічний досвід. Його вивчення, узагальнення та поширення.
7. Планування роботи школи. Види планів у школі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Биков В., Лещенко М. Цифрова гуманістична педагогіка відкритої освіти. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2016. №4. С.115-130.

Биковська О. Педагогіка позашкільної освіти як субдисципліна педагогіки. *Рідна школа*. 2016. №11-12. С. 48-53.

Голованова Т.П. Толерантність і педагогіка: історико-теоретичний аспект. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2018. №2. С.21-24.

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В.Г. Кремень]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

Єгорова І.В. Моніторинг оцінювання якості освіти, його основні завдання. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Вид.дім “Гельветика”, 2021. Вип.36. Том 1. 318 с. С.282-286.

Зіньковська О.В. Педагогічні умови формування толерантності у майбутніх учителів іноземної мови. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2019. №2. С.347-351.

Квас О., Земан І. Музейна педагогіка як інструмент розширення освітнього простору. *Молодь і ринок*. 2019. №5. С. 12-17.

Козир М.В. ІКТ – складова сучасного освітнього процесу. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2015. Вип. 5-6. С. 73-77.

Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. URL: gymnasium45.edu.kh.ua › Files › downloads.

Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: наказ МОН України від 16.06.2015 р. URL: prpu.edu.ua › files › knpvdml6062015

Кузьмінський А. І., Омеляненко С. В. Технологія і техніка шкільного уроку: *навч. посіб.* Рекомендовано МОН. Київ, 2010. 335 с.

Мотуз Т.В. Педагогічні умови виховання толерантності учнівської молоді. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка. Серія: Педагогіка*. 2017. Вип. 8. С.96-103.

Педагогічна майстерність: *Підручник* / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос [та ін.]; за ред. І.А.Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.

Педагогічний словник / За ред. Ярмаченка М.Д. Київ: Педагогічна думка, 2001. 516 с.

Ржевський Г.М. Дистанційна форма навчання в сучасних умовах: психолого-педагогічні особливості. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія*. 2017. Вип. 259. С. 214-221.

Сікорський П. Принципи моделювання нових контрольно-оцінювальних систем і їх застосування у середніх і вищих навчальних закладах. *Вища освіта України*. 2016. №2. С. 44-50.

Стражнікова І. Характеристика операційно-діяльнісного компоненту процесу навчання в дослідженнях Західного регіону України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Педагогічний альманах: зб.наук.праць*. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. Випуск 29. С. 268-273.

Стражнікова І., Єгорова І. Основні засади підготовки до управлінської діяльності майбутніх менеджерів закладів середньої освіти України як напрям педагогічної історіографії. *Danish Scientific Journal*. № 30. 2019. Vol.2. P. 22-25.

Стражнікова І., Чопик Ю. Зарубіжна реформаторська педагогіка в оцінках українських науковців другої половини ХХ – початку ХХІ століття: *монографія*. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 264 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Методика проведення бесіди за «круглим столом».

Бесіда – діалог, розмова вчителя й учня, учителя й колективу учнів. Бесіда за «круглим столом» розглядається у виховній практиці як форма моральної освіти, громадянського виховання, форма організації всебічного обговорення нагальних проблем колективу.

Термін «круглий стіл» походить з середньовічних лицарських романів про короля Артура, де розповідається як на королівських банкетах лицарі сідали за круглий стіл, щоб не було суперечок з приводу того хто сидить на почесному кінці столу, а кому дісталось непочесне місце.

Згодом круглий стіл став неодмінним атрибутом міжнародних конференцій, дипломатичних переговорів. Вислів «сісти за круглий стіл» тепер означає почати доброзичливий обмін думками, миролюбні переговори. А також, що не менш важливо, рівноправність усіх учасників обговорення.

Тематика, зміст і методика проведення бесід ускладнюється залежно від рівня розвитку учнів: від керівної ролі вчителя до учнівського самоуправління під час обговорення.

Ефективність бесід залежить від того, як вони пов'язані з іншими формами виховної роботи, від значущості теми, доцільності застосовуваних методів і прийомів під час бесіди, емоціональності та відкритості учасників.

Під час підготовки визначається тема, зміст, мета бесіди, готується матеріал, призначаються доповідачі за обраними напрямкам обговорення проблеми. Тема бесіди заздалегідь повідомляється учасникам, щоб вони могли обміркувати своє ставлення до неї.

Приміщення оформлюється з урахуванням змісту бесіди: використовуються цитати, ілюстрації, виставки; столи чи стільці розташовують у вигляді кола.

Хід проведення залежить від теми та мети, однак обов'язковим є вступне слово ведучого про тему та мету заходу; доповіді та їх обговорення, підтримання та спонукання дискусії за допомогою крилатих виразів, аудіовізуальних засобів, завдань-ситуацій.

Наприкінці підводиться підсумок у вигляді вироблення колективної думки з питання, що обговорювалося.

[Методика організації виховної роботи в сучасній школі: *навчальний посібник* / Кондрашова Л.В., Лаврентьєва О.О., Зеленкова Н.І. Кривий Ріг: КДПУ, 2008. 187 с.]

Додаток Б

Методика проведення вікторини.

Вікторина – пізнавальна гра, яка складається з запитань і відповідей з різних галузей науки, техніки, літературі та мистецтва, поєднаних якоюсь загальною темою. Запитання відбираються з урахуванням віку та рівня знань учасників. Вікторина широко розповсюджена серед школярів. Проводиться на класних і загальношкільних вечорах, на

заняттях предметних гуртків. Метою вікторини є розвиток пізнавальних інтересів учнів, підвищення рівня їх інтелектуального розвитку, формування наукових знань, активності та самостійності. Захоплююча ігрова форма вікторин збільшує емоційний тонус, сприяє кращому засвоєнню змістової інформації вікторин.

Вікторини можуть бути: літературні, математичні, науково-технічні, спортивні тощо, а також змішані. Інтерес учнів до вікторин і успіх її залежить від вдало складених питань і ступеня активності школярів. Питання можуть ставитися усно і письмово. Питання, які складаються в письмовій формі, яскраво оформлюються на великому аркуші паперу, ілюструються малюнками і передчасно вивішуються для загального ознайомлення. Інтерес до таких питань збільшується, коли школярі беруть участь не тільки в їх оформленні, а й в складанні, а також коли питання пробуджують творче мислення учнів, є посильними і цікавими для них.

Чітке і ясне формування питань – обов'язкова вимога до їх відбору для вікторини. Ступінь складності, кількість питань, що пропонується залежить від віку учнів, рівня їх підготовленості, їх розумових здібностей. Чим старші школярі, тим складніші можуть бути питання і тим більше їх може бути запропоновано учасникам гри. При складанні запитань слід враховувати індивідуальні та вікові особливості, інтереси й потреби учнів.

На підготовчому етапі відбувається вибір галузі знань для змісту вікторини, визначення цілей та завдань проведення, критерії та умови визначення переможців, створення творчої групи та розподілення обов'язків між її членами, складання плану підготовки та проведення вікторини, визначення дати, місця, ходу та часу проведення.

Вікторини повинні бути добре організовані. Створюється журі, яке відповідає за успішність проведення вікторини. У склад журі входять вчителі й учні. Творча група з вчителів та учнів залучає до підготовки вікторини якомога більше учасників. Вона готує питання, виробляє умови проведення вікторини, встановлює премії для переможців, піклується про різноманітне оформлення об'яв, оголошень і спеціальних урн для відповідей на питання, визначає де і коли буде проходити вікторина. Клас чи зала відповідно оформлюється.

Проведення вікторини. Перед початком один із членів журі ознайомлює з виробленими правилами вікторини. Якщо вікторина ведеться усно то допускаються обговорення деяких питань, що дає учням можливість обмінятися своїми думками. Якщо учні не можуть відповісти на запитання, необхідна тактовна допомога вчителя. Коли вікторина проводиться в письмовій формі відповіді кладуть у відповідну ємність чи здаються членам журі. Через визначений термін часу прийом відповідей припиняється. Журі перевіряє відповіді і встановлює переможця чи переможців.

Наприкінці проголошують підсумки вікторини, особливо відзначаючи вдалі і достатньо повні відповіді, а також труднощі в підготовці, недоліки проведення вікторини і вказують шляхи усунення таких проблем в майбутньому.

[Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни «Педагогіка загальна» / Укладач Т. С. Гужанова. Житомир, 2019. 46с.]

Взірці презентаційних матеріалів з різних тем курсу Взірець презентації виховного заходу

День матері

Виховний захід, 6 клас

Підготували:
Сергійчук Олександр
Коропецька Марта
Левицька Марія
Старицька Софія

Тема: історичне значення Дня матері та його традиції.

Мета: напередодні Дня матері нагадати дітям про те, яке це свято важливе, розповісти про його історію та традиції інших країн, пов'язані з цим святом, та цікаві факти.

План:

1. Історія Дня матері в Україні
2. Традиції святкування Дня матері у різних країнах
3. День матері: цікаві факти

HAPPY MOTHER'S DAY

Діти в це свято намагаються порадувати своїм матерям подарунки і показати, наскільки люблять і цінують їх.

Традиції святкування Дня матері в різних країнах

Цікаві факти до Дня матері

1. Слово «мама» практично у всіх мовах звучить однаково або дуже схоже.

2. Найстарша мати в сучасній історії народила свою дочку в 70 років.

3. Найбільша вага новонародженого немовляти - 10 кілограмів.

Mother's Day

A mother is the one who saves the world!
What is a mother's love?
A mother's love will make the world a better place.
Mother's Day
May 11, 1914

4. Біла гвоздика - символ Дня матері.

Взірець презентації на тему «Система освіти закордоном»

- Швейцарська освіта надзвичайно високо цінується у всьому світі і по праву вважається однією з найкращих. У Швейцарії відсутні жодні вимоги відносно шкільної програми, що дозволяє одержати атестат про середню освіту. Будь-яка середня школа Швейцарії видає атестати, які будуть прийнятні в усіх університетах Швейцарії. Випускники місцевих шкіл можуть без проблем вступити до будь-якого вищу в Європі. Школи закінчують як правило у віці 18-19 років.

- Дошколяре освіта в Швейцарії не є обов'язковою. Однак у віці шість років усі діти відвідують дошкільні заклади не менше ніж на рік. Всі діти в Швейцарії повинні бути записані в школу до 6 років. На вибір в повільній школі і закінчує її в віці 11-12 років, хоча не тільки за звичайної відсутності. Самі діти в Швейцарії можуть обрати школу, де їм будуть проводитися офіційно юні обов'язки.
- Після того, як діти закінчили повільну школу, вони продовжують навчатися в середній школі. В Швейцарії середні школи уніфіковані майже повністю. Це означає, що всі школи мають однаковий стандарт освіти. Студенти які не встигли за профіль в школі можуть отримати професійні навчання після закінчення навчання.
- Швейцарські середні школи розділені на молодші і старші середні школи. Діти які відвідують молодшу середню школу, звичайно закінчують її до шестнадцяти років. Після цього вони можуть продовжити навчання в старшій школі до шістнадцяти років. Після цього вони можуть продовжити навчання в старшій школі до шістнадцяти років. Після цього вони можуть продовжити навчання в старшій школі до шістнадцяти років.

Престиж та доступність – ось головні переваги вищої освіти у Швейцарії. До речі, найбільша кількість нобелівських лауреатів – випускники місцевих навчальних закладів, які наразі є еталонними не лише у Європі, але й у цілому світі.

- Освіта в Швейцарії має міцну світову репутацію, тому розглядається як відмінний старт для міжнародної кар'єри.
- В Швейцарії поширені загальноосвітні школи та приватні школи-пансіони, включно з багатьма міжнародними школами. Це одна з головних особливостей країни – можливість закінчити школу з англійським, американським, німецьким, французьким, італійським або швейцарським дипломом. Перед випускниками середньої школи Швейцарії відкривається шлях у країні університети та коледжі світу, тому середня освіта в Швейцарії можна розглядати як базу для подальшого розвитку.

Дошколяре освіта в Швейцарії не є обов'язковою. Однак у віці шість років усі діти відвідують дошкільні заклади не менше ніж на рік. Всі діти в Швейцарії повинні бути записані в школу до 6 років. На вибір в повільній школі і закінчує її в віці 11-12 років, хоча не тільки за звичайної відсутності. Самі діти в Швейцарії можуть обрати школу, де їм будуть проводитися офіційно юні обов'язки.

- Швейцарській освіті іноді дорікають у тому, що вона не має достатньо потужних традицій. Насправді, історія появи швейцарських шкіл-пансіонів відноситься до 19 століття. Але школи Швейцарії, насамперед, приваблюють молодь сучасними кампусами з широкою інфраструктурою, технічним обладнанням і комунікацією. У зв'язку з багатонаціональним складом учнів, відкритим залишається питання про перенасиченість однієї мовної групи студентів у межах школи. Це дуже важливий момент, про який необхідно дізнаватися заздалегідь. Для того, аби уникнути цієї проблеми, деякі престижні школи обмежили число студентів з однієї країни або країн-сусідів до 10%.

Взірець презентаційного матеріалу до плану-конспекту уроку з курсу «Християнська етика»

КОНСПЕКТ УРОКУ 8 КЛАС

ХРИСТИЯНСЬКА ЕТИКА

ТЕМА: « ШАНУЙ БАТЬКА СВОГО І МАТРІ СВОЮ, ЩОБ ДОВГО ПРОЖИВ НА ЗЕМЛІ»

- **Мета I**
- **Освітня:** допомогти дітям усвідомити необхідність Заповідей.
- **Виховна:** виховувати в учнів повагу до Бога, до батьків, до вчителів, до старших людей і оточуючих
- **Розвиваюча:** розвивати пам'ять, уміння аналізувати прочитане і робити висновки
- **Примітка!** пропонується запросити на урок батьків та інших членів родини.

- Обладнання і наочність: стенд із Божими Заповідями, Новий Завіт для кожного учня. Міжпредметні зв'язки: історія, українська література, українознавство.
- Література до уроку: . Новий Завіт Господа нашого Ісуса Христа / Пер. з давньогрецької о. Рафаїла - 317 с. Туржоняка. К.: УБТ, 2003. . Св. Августин. Сповідь. - Основи, 1999. — 320 с. . Ващенко Полтава: Полтавський вісник, 1994. 194 с. Київ: Г. Виховний ідеал. . Християнський катехізис для сім'ї і Рівне: Школи. ХББФ «Живе слово», 2001. - С. 58-60. . Рачинець С. Будує храм. Вибране. Луцьк: Християнське життя, 1998. 369 с.

Опорні слова і поняття:

1. Батьки — дорослі люди стосовно своїх дітей, настановлені Богом привести їх на світ, піклуватись та виховувати їх .
2. Наставник- це людина, яка навчає, дає цінні поради і настанови на добро. .
3. Послух – готовність виконати волю Божу або прохання чи розпорядження тих людей, що теж виконують волю Господа. .
4. Старші – люди поважнішого віку або ж настановлені Господом для навчання та керування вами.

ХІД УРОКУ І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Вітання!

Учитель:

- Сьогодні незвичайний урок. Ми разом, дорогі діти, спробуємо вирішити проблеми, які вас хвилюють. Саме тому просимо підтримки не лише у батьків, які присутні на нашому занятті. Чиєї допомоги ми попросимо? (Божої допомоги). Правильно. Ми попросимо допомоги у Господа нашого Ісуса Христа. Дай, Боже, нам мудрості, а ще нашого уроку терпіння і гостям розуміння! (Молитва).

- Повторення . Яку загальну тему ми вивчаємо у 8-му класі? (Відповіді учнів)
- Коли і де люди отримали Десять Заповідей? (Відповіді учнів)
- Де у Святому Письмі ми про це можемо прочитати? (Відповіді учнів)

Настанова вчителя:

Святе Письмо каже: «Шануй свого батька та матір свою, щоб довгі були дні на землі, яку Господь Бог дає тобі!» (Вих. 20:12).

- **«Що означає любити і шанувати батьків?»**
- **Чому виникають непорозуміння з батьками?»**
- **Як маємо шанувати наставників і старших?»**

Якщо хочеш знати відповіді на важливі для кожної людини запитання, вивчи цей урок

2 ОСНОВНА ЧАСТИНА

- **Оголошення теми і завдань уроку:**

Сьогодні ми з вами продовжимо розмову про п'яту заповідь. Пригадайте, як вона звучить?

(«Шануй свого батька та матір» така перша заповідь з обітницею, «щоб тобі було добре і щоб ти був довголітній на землі!» Еф. 6:2-3).

Ми продовжимо розмову про важливість цієї заповіді, про необхідність її виконання як дітьми, так і батьками.

- **1. Що означає любити і шанувати батьків?»**

Біблійна історія

Під хрестом же Ісуса стояли - Його мати, і сестра Його матері, Марія Клеопова, і Марія Магдалина. Як побачив Ісус матір та учня, що стояв тут, якого любив, то каже до матері: «Оце, жоно, твій син!» Потім каже до учня: «Оце мати твоя!» 1 з тієї години той учень узяв її до себе (Ів. 19:25-27).

ПОМІРКУЙ І ДАЙ ВІДПОВІДЬ

- Чому Божа Заповідь шанувати батьків стоїть першою у другій скрижалі?
- Яку роль відіграють батьки у житті дитини і дорослої людини?
- Як Святе Письмо навчає любити і шанувати батьків?
- За що був покараний Ной?

Як ти розумієш Шевченкові слова: Бо хто матір забуває, Того Бог карає, Того діти цураються, В хату не пускають.

3 ЕТИЧНИЙ ПРАКТИКУМ

Як проявляти повагу до старших? Назви відомі тобі правила етикетної поведінки товариств старших (як розмовляти, як виявляти допомогу, коли пропускати вперед і т.д.), поділися ними з однокласниками.

Пригадай 5 яскравих ситуацій зі свого життя щодо ставлення до старших, зокрема до батьків, людей похилого віку, учителів, влади, священників), проаналізуй, наскільки тобі вдалося проявити в ЦИХ епізодах чемність, наскільки ця чемність відповідала твоїм внутрішнім почуттям, що б зробив (зробила) по-іншому.

Учитель: Як ви бачите, від моменту отримання Божої Заповіді про шану до батьків і до сьогодні вона виконувалася різними шляхами з обох сторін: і батьками, і дітьми. Дорогі учні, скажіть, якими повинні бути батьки, щоб вам, дітям, з ними було добре, щоб ви були щасливі? (Відповіді учнів).

Закінчіть речення:

Варто слухатися батьків, тому що...

Господь дав мені батьків, щоб...

Можу висловити подяку батькам за те, ...

Я можу показати шану до батьків тим...

Шановні дорослі, скажіть, якими повинні бути діти, щоб батьки їх любили? (Відповіді дорослих).

4 ПІДСУМОК УРОКУ**Підсумкове слово вчителя:**

— Дякую за ваші щирі відповіді. Сподіваюся, що ви докладатимете усіх зусиль, щоб жити згідно з Божими Заповідями. Однак, мушу сказати, що наших власних зусиль для побудови гармонійних стосунків у сім'ї недостатньо. Усі наші добрі наміри тріскають, як мильні бульбашки, при найменших непорозуміннях, а тим більше, коли приходять серйозні випробування. Лише Божа присутність у наших серцях наших сім'ях може забезпечити той мир, спокій і порозуміння, якого ми так прагнемо. Тому у цьому нам допомагає мамина молитва.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ 🐼

- **Обов'язково:** перечитати вірші зі Святого Письма. (Мт. 5:19; Лк. 15:11-24; Еф. 6:1-4; Кол. 3:20-21.).
- **Для бажаних:** Вивчити напам'ять декілька з них.

Навчальне електронне видання

Педагогіка: методичні рекомендації для самопідготовки та самоконтролю /
Укладачі: Плахотнік О.В., Стражнікова І.В. Івано-Франківськ, 2022. 94 с.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Протокол № ____ від _____ 2022 р.)*